Бүхы оронуудай пролетаринар, нэгэдэгты!

БУРЯАД ҮНЭН

КПСС-эй Буряадай обкомой, Буряадай АССР-эй Верховно Соведэй, Министрнүүдэй Соведэй орган

...эгэнай 1921 оной ...брины 21-һээ гарана | № 9 (14120) | 1976 оной январиин 13, вторник | Сэн 2 мүнгэн.

XXV КПСС-эй съездые угтуулан

...МЖАЛТА ТҮГЭС АЛХАМ

...агын совхозой хүдэл-...эд юһэдэхи табан жэ-... туршада ажахыгаа саа-...нь хүгжөөхэ талаар ам-...та түгэс алхам хэбэ. Сов-...й ажахын гол һалбари—...тэ бодо мал үсхэбэрил-...ашаг шэмыень дээшэ-...хэ талаар һайн үрэ дүн-...ые 1974 ондо туйлажа, ...ФСР-эй Министрнүүдэй ...едэй болон ВЦСПС-эй ...куулгын Улаан туг, мүн-...шанда хүртэһэн юм. ...эдэхи табан жэлэй, тэрэ ...о түгэсхэхы оной тур-...а мал ажалай продукци ... гүрэндэ тушааха даа-...нууд сүм дүүргэгдэнхэй.

...эшээлэн хэлэбэл, 1971—...975 онуудай туршада ...0 центнер һүн, 720 цент-... мяхан түсэбһөө үлүү бэ-...хэлэй пунктнуудта оруу-...аа. Наймадахи табан жа-...итэй сасуулжа харабал, ...совхоздо мяха үйлэдбэ-...э 61,5 процентээр, тэ-...оодо үхэрэй мяха үйлэд-...лгэ—2 дахин шахуу ехэ ...ргдобо. Гүрэндэ тушааг-...г мяханай шанар урда-...инһаа эрид һайжарһан ...а 1965—1970 онуудта ...аргдаһан үхэр бүхэнэй ...үүр дунда зэргээр 240 ...н килограмм байдаг һаа, ...эхи табан жэлдэ 314 ...ограмм болобо. Тиихэдэ ...анай комбинадта тушааг-...н бүхы малай 90 гаран ...центнь тарган сэгнэлтэ-...ээр абтана. Ехэ шэгнүүр-... мал тушааһанайнгаа ...ар совхоз хэдэн арбаад ...ган түхэриг нэмэлтэ түл-... абаа.

...дууһа малай тоо толгой ...оруулха арадай ажахын ...б баһал амжалтатайгаар ...үлэгдэһэн байна. Юһэ-...и табан жэлэй туршада ...итэ бодо малай тоо 400-... толгойгоор олошороо. ... адуу моридые үсхэбэ-рилхэ түсэб мүн дүүргэгдэ-һэн байха юм.

Табан жэлэй түсэбтэ даа-барине болзорһоонь урид дүүргэһэн малшад энэ сов-хоздо олон юм. Тэдэнэй тоо-до мал адуулагшад Д. Бад-маев, Б. Будаев, Г. Логинов, Буряадай АССР-эй Верхов-но Соведэй депутат Н. Баль-журова, А. Тарбаева, һаа-лишад С. Будаева, В. Гапи-лов, механизатор Ц.-Д. Цы-ренжапов болон бусад орол-соно. Дурсагдаһан нүхэд үн-гэрэгшэ табан жэлэй турша-да эршэтэй һайнаар хүдэл-жэ, үндэр бүтээсэтэй ажалай үльгэр жэшээ харуулба.

Юһэдэхи табан жэлэй ху-гасаада үйлэдбэриин үндэр үрэ дүнгүүдтэй ябаһан ажа-лай хэдэн түрүүшүүл СССР-эй орден болон медальнуудта хүртэбэ. «Социалис мүры-сөөндэ илагша», «Юһэдэхи табан жэлэй ударник» гэһэн тэмдэгүүдээр ажалай хэдэн арбаад түрүүшүүл шагнаг-даһан байна.

Үнгэрэгшэ табан жэлэй туршада туйлаһан амжал-таараа урмашаһан Санагын совхозой хүдэлмэришэд, хү-дөө ажахын мэргэжэлтэд КПСС-эй ээлжээтэ XXV съездые ажалай ехэ бэлэг-тэйгээр угтаха зорилготой. Партиин XXV съездэ зо-рюулжа, КПСС-эй Центральна Комитедэй гаргаһан «СССР-эй арадай ажахые 1976—1980 онуудта хүг-жөөхэ гол шэглэлнүүдэй» проектые зүбшэн хэлсэхэ зуураа, ажахын бүхы хүдэл-мэришэд ниитын малай үбэл-жэлгые һайнаар үнгэргэжэ, хүдөө ажахын продукци үй-лэдбэрилгэеэ 1976 ондо бүри дээшэлүүлхэ эрмэлзэлгэтэй ажаллажа байна.

Б. ЖАНЧИПОВ,
аймагай газетын хүдэлмэрилэгшэ.
Захааминай аймаг.

...ЭНЭ ТЕХНИКЭ

...аймагай колхоз, совхо-...та һүүлэй үедэ ... «К-700» түхэлэй трак-...оорһо хуряаха гурбан ...айн, 6 жатка, үбһэ һү-...эг, сабшадаг, бухалла-... хүдөө ажахын 10 маши-...нэмэжэ хубаагдаа. ...эрэшэлэн аймагай меха-...торнууд «Сельхозтехни-кэ» нэгэдэлэй магазинууд-һаа техникэ заһабарилгада тон хэрэгтэй-запчастьнуудые абанхай. Мүнөө үедэ колхоз, совхозуудай мастерскойнууд-та техникэ заһабарилга түлэг дундаа ябажа байна.

Р. БАЛДАНОВ.
Сэлэнгэ.

ТҮРҮҮ МОДОШОНОЙ ШЭНЭ ҮҮСХЭЛ

Василий Петрович Пара-моновой нэрэ республика до-тор һайн мэдээжэ. Модо бэ-лэдхэдэг бага комплексно бригадынгаа ажал 1,5 ха-лаанда эмхидхэжэ,ехэ бүтээ-сэ туйлаһан байна. Модо бэ-лэдхэхэ, таллуулха юһэдэхи табан жэлэй даабарине гур-бан жэл үлүүтэй соо дүүргээ. Үйлэдбэриин «Забайкаллес» нэгэдэлэй бусад зарим түрүү модошодой жэшээгээр бага комплексно бригадаяа томод-хожо, ажалай эмхидхэл улам һайжаруулаа һэн.

Ажал хэрэгээрээ суурха-һан энэ модошодой хэһэн аша туһатай хэрэгүүдые тоо-лоо һаа, үшөө олон байха. Тэдэнэй даадаг модо бэлэд-хэлэй томодхогдоһон бригада 1975 ондо 70 мянган кубо-метр модо бэлэдхэн таллуул-ха гэһэн социалис уялгаяа 75 мянган кубометртэ хүргэ-һэн байна.

Энэ бригадын коллектив партиин XXV съездэ зо-рюулжа, КПСС-эй ЦК-гай гаргаһан «СССР-эй арадай ажахые 1976—1980 онуудта хүгжөөхэ гол шэглэлнүүдэй» проектые зүбшэн хэлсээд, энэ ехэ түсэбүүдтэ ажалай шэнэ амжалтаар харюусаха гэжэ шиидээ.

Шэнэ табан жэлэй түрүү-шын ондо ажалай эмхидхэл улам һайжаруулха, ажалай саг зүбөөр хэрэглэхэ, тракто-рай бүтээсэ улам дээшэлүүл-хэ гэжэ тэдэнэр хараалһан юм. Тингэжэ жэл соо бригадынгаа хүсэ шадалаар 100 мянган кубометр модо бэлэд-хэн таллуулха шэнэ социалис уялга абаба.

Иимэ ехэ бүтээсэ манай республика дотор энээнһээ урда туйлагдаагүй байна. Түрүү модошоной даадаг бригада иимэ ехэ уялга аба-хынгаа урда һайнаар бодом-жолжо үзэһэн, арга болом-жоёо тодорхойлһон юм. Ажа-лаа урданай мэтэ 1,5 халаан-да эмхидхээд, модо таллуул-гын 2—3 трактораа миин байлгангүй һайнаар хүдэл-гөөд байбал, бүтээсэеэ бүри дээшэлүүлхэ аргатай байһа-наа тэдэнэр элирүүлээ.

Гадна энэ бригадын кол-лектив үшөө нэгэ һайшаама үүсхэл гаргаһан байна. Модо бэлэдхэн таллуулгын техноло-ги наринаар баримталха, ой тайга соо ариг сэбэр сахиха гэжэ шиидээ. Тингэжэ модо бэлэдхэһэн участогаа ариг сэбэрээр, ургажа байгаа сагдуул модые гэмтээнгүйгөөр ой модоной ажахын орга-нуудта тушааха болобо.

С. СОЛКИН,
Хурамхаанай леспромхозой ахамад инженер.

АНХАНАЙЛ АЖАЛША ХҮН

Нэгэтэ үглөөгүүр гэр бү-лөөрөө булта суглараад, үг-лөөнэй хоол барихаяа стол-до һуугаад байтараа, ехэ басаганиинь эхэһээ иигэжэ асуугаа һэн.

— Эжы, мүнөө дахин ажаллажа эхилээ һаа, ямар мэргэжэл шэлэхэ, хэн боло-хо байгаабта?

— Һаалишанай мэргэжэл шэлэхэ һэм,—гээд Дашима Гиминдармаевна Очирова маргангүй харюусаа бэлэй.

Зүб даа. Дашима Гиминдармаевна ондоогоор харюу-сахашьегүй һэн. Имагтал һаалишанаар ажаллажа эхилһэн сагһаа хойшо тэрэ хүсэжэ ябаһан хүсэлөө бэе-лүүлһэн, ажал гээшэ баяр, жаргал гэжэ ойлгоһон, бэе дээрээ мэдэрһэн байна бшуу. Республикын Верховно Со-ведэй депутат, Ажалай Улаан Тугай орден энгэртээ яларуулһан Очирова эрхим ажалаараа айл аймагтаа суурхаа, нүхэдэйнгөө дунда хүндэтэй болоо.

Манай социалис орондо юрын һаалишан Очирова мэ-тэ хүнүүдэй ажабайдал, ху-би заяан билтарма жарга-лаар эрьежэ ерэнхэй. Тэрэнэй бүхы үхибүүд эрдэмэй орьёл өөдэ дабшана. Жэшээлхэдэ, ехэ басаганиинь Ивалгын гидромелиоративна техни-кум дүүргэхэеэ байна. Дун-да басаганиинь Буряадай хүдөө ажахын институтда орохоор бэлдэнэ. Тэрэ эко-номистын мэргэжэл олохо хүсэлэнтэй юм. Дашима Гиминдармаевнагай нүхэ-рынь агрономоор хүдэлнэ. Басагадынь хэшээлэйнгээ һүүлээр мотоциклаараа фер-мэдэ ерэжэ, эхэдээ туһалдаг заншалтай.

Дашима Гиминдармаевна малшан айлай угтан болоно. Олохон жэлэй туршада фер-мэдэ һаалишанаар ажаллаһан Хандажап Мункуевна эхэнь мал харууһалха бүхы «нюу-сые» басагандаа заажа үгэ-дэг, энэ мэргэжэлдэ һургадаг байгаа. Юуб гэхэдэ, тэдэнэр хоюулан нэгэ фермэдэ зэр-гэлээд хүдэлдэг һэн. Дашима басаганиинь эхынгээ дүй дүр-шэлдэ, шадамар бэрхэдэ атаархан ябадаг бэлэй. Эхэнь мүн лэ басаганайнгаа залуу наһанай сог залитайда, ажал-да абьяастай байһанда бая-садаг һааб даа.

Ажалша хүн амжалтатай. Эхынгээ хэлэһэн эдэ үгэнүү-дые Очирова бүхы наһан соогоо һанажа, ябадаг, өөрынгөө ээлжээндэ үхибүү-дээ ажалда абьяастайгаар хүмүүжүүлхые оролдодог юм. Тиимэһээ Дашима эхын-гээ сэсэн мэргэн үгэнүүдые бодото дээрэнь бэелүүлжэ шадаа. Фермые даагша Д. Б. Бальчинов иигэжэ хөөрэнэ:

— Очировагай даадаг үнеэд бусад һаалишадайхи-дал үүлтэрээрээшье адли юм. Үбһэ тэжээлыншье ондоо бэшэ. Бүхы фермэнүүдтэ ад-лихан рацион табидагбди. Нэгэ үгөөр хэлэхэдэ, эрхэ байдалынь адли аад, ажалдаа тэрэ ондоогоор хандана гээ-шэ ааб даа.

Даажа абаһан хэрэгтээ үнэн сэхээр, һэшхэлтэйгээр хан-даха, дурлаха гээшэ Очиро-вагай ажалай амжалтын эшэ үндэһэн боложо үгэнэ гэжэ хэлэмээр. Иигэжэл дааһан хэрэгтээ дурлаһан дээрэһээ тэрэ 17 жэлэй туршада үнеэ-дые һаажа, дэлэнгыень шоб-торжо ябана. Жэлһээ жэлдэ һү һаалинь дээшэлнэ. Д. Г. Очирова түрүүшын жэлнүүд-тэ үнеэн бүриһөө 1700—1800 килограмм һү һаадаг һэн. Үнэхөөроошье, тиигэхэ үедэ үнеэдынь ашаг шэмэ багатай байхаһаа гадна, һаалишанай дүй дүршэл багададаг һэн.

1967 ондо үнеэн бүриһөө 2200 килограмм һү һаажа, хоёр мянгатанай тоодо ороо бэлэй. Гурбан жэлэй үнгэрөөд байхада тэрэ гурба мянганай «хилэ» дабажа шадаба. Тингэхэдэ Дашима Гиминдарма-евна үнгэрэгшэ жэлдэ энэ тоо-гоо 4274 килограммда хүргэ-жэ шадаа.

Ямар юумэнэй ашаар һаа-лишан иимэ амжалта туй-лааб? Нэгэдэхеэр, һүүлэй жэлнүүдтэ фермын үнеэдэй үүлтэр һайжаруулагдана. Юуб гэхэдэ, ажахы үүл-тэртэ малай буруу, ха-шарагуудые ондоо тээһээ ху-далдан абажа, малайнгаа һү-рэгые шэнэлнэ. Хоёрдохёор, түрүүшынхиеэ туталлаһан гунжадые зүбөөр харууһал-ха, һааха хэрэгтэ анхарал хандуулагдадаг болоо.

Малай үүлтэр һайжаруул-ха хүдэлмэри зоотехмэргэ-жэлтэдэй оролдохо хэрэг юм бэзэ, гэбэшье мал харууһал-ха, эдеэлүүлхэ, һааха гээшэ һаалишанай дүй дүршэлһөө, оролдолго шадабариһаа дул-дыдаха байна. Дашима Гим-ниндармаевна «һүн далай салгидуулха» хэрэг һаалиша-най оролдолго хэшээлһээ эхитэй гэжэ тоолодог.

Ямаршье үүлтэрэй гунжан дүршэлгүй һаалишанай гар-та оробол, һүтэй үнеэн боло-жо шадахагүй байна бшуу. Очировагай ажалладаг фер-мын коллектив туталлаха гунжадые абамсаараа дүй дүршэлтэй һаалишадта даал-гажа үгэдэг. Тэдэнэрэй ха-руулһан доро жэл шахуу саг соо байдаг. Һаалишад гун-жадые туталлуулаад, долоон хоног соо туталтайнь байлга-жа харууһалдаг. Һүүлээрнь нарай туталнуудаа отделе-ниингээ хоёрдохи, бригада-да тушаажа үгэдэг юм. Очи-рова һая туталлаһан гунжа-дые һайнаар эдеэлүүлхэ, һааха хэрэгтэ ехэ анхаралаа хандуулдаг.

Энэнь тоб зүб. «Үнеэнэй һүн хэлэндээ» гэжэ хүн зон хэлсэдэг бшуу. Дашима Гимниндармаевна малые эдеэлүүлхэ хэрэгтэ ехэхэн анхарал хандуулхаһаа гадна, гунжадайнгаа туталламсаар дэлэнгыень нидхэржэ, эль-бэжэ эхилдэг. Иигэжэ эльбэ-хэ, нидхэрхэдэ үнеэнэй һүеэ суглуулдаг булшархай зөө-лэржэ, һунадаг гэжэ һаа-лишан тоолоно. Тиимэһээ тэ-рэ гунжадые һаахынгаа урда тээ заатагүй массаж хэрэг. Түрүү һаалишан нарай ту-галнуудтаа эхынь уураг түрүүшээр үдэрэй гур-ба дахин, һүүлээрнь дүр-бэ дахин уулгадаг байна. Тэнхээ тамир муутай тугал-нуудые тусгаар харууһан доро байлгажа, эхынь уураг сүүдхэдээ таба дахин уул-гана.

Иигэжэ малаа оролдосо-той һайнаар харууһалһа-найнгаа ашаар Д. Г. Очиро-ва табан жэлэйнгээ зүбиин түсэбые болзорһоонь урид дүүргэһэн тухайгаа нёдон-доной февраль һарада элидхээ һэн. Дашима Гим-ниндармаевна табан жэлэй туршада 1932 центнер һү һааха даабаритай байбал энэ тоогоо 1956 центнертэ хүргөө. Энэ тоо баримта ха-ража үзэхэдэ, тэрэ бодото дээрээ 1975 оной январь-һаа арбадахи табан жэлэй түсэбөөр ажаллажа эхилһэн болоно.

Түрүү һаалишан энэ жэ-лэй туршада үнеэн бүхэнһөө 3000 килограмм һү һааха түсэбтэй юм. Тэрэ жэлэй эхинһээ хойшо үнеэн бүри-һөө 3260 килограмм һү һааба. Түсэбһөө гадуур үшөө ехэ һү һааха хүсэлэн-тэй, тэрэ урагшаа шармайн ажаллана. Энэнь Ивалгын туршалга-үйлэдбэриин ажа-хын түрүү һаалишанай пар-тиин XXV съездэ бариһан ажалай бэлэг болохо байна.

О. РАДНАЕВ.
Улаан-Үдын аймаг.

БурАССР-эй Верховно Соведэй Президиумэй Указ

РЕСПУБЛИКЫН БАРИЛГЫН ЭМХИНҮҮДЭЙ ХҮДЭЛМЭРИЛЭГШЭДЫЕ БУРЯАДАЙ АССР-эй ВЕРХОВНО СОВЕДЭЙ ПРЕЗИДИУМЭЙ ХҮНДЭЛЭЛЭЙ ГРАМОТААР ШАГНАХА ТУХАЙ

Улаан-Үдэ хотодо ехэ панелеэр гэр баридаг заводой түрүүшын ээлжээнэй барилгада социалис уялгануудые амжалтатайгаар дүүргэһэнэйнь, хубитаяа ехээр оруулһанайнь түлөө нимэ хүнүүдые Буряадай АССР-эй Верховно Соведэй Президиумэй **Хүндэлэлэй грамотаар** шагнаха гэбэл:

Абрамов Александр Фёдоровичые — Буряадай барилгын управлениин барилга-хабсаралгын 7-дохи управлениин ахамад инженер;

Баханов Леонид Георгиевичые — Буряадай барилгын управлениин барилга-хабсаралгын 7-дохи управлениин гагнууршан-хабсаргагша;

Добрынин Валерий Геннадьевичые — Буряадай барилгын управлениин барилга-хабсаралгын 7-дохи управлениин гагнууршан-хабсаргагша;

Ерзикова Надежда Константиновнае — Буряадай барилгын управлениин барилга-хабсаралгын 7-дохи управлениин штукатур-маляр;

Парамонов Юрий Андреевичые — «Сибхиммонтаж» трестын Забайкалиин хабсаралгын управлениин слесарьнүүдэй бригадир.

Буряадай АССР-эй Верховно Соведэй Президиумэй түрүүлэгшэ Б. СЕМЁНОВ.

Буряадай АССР-эй Верховно Соведэй Президиумэй секретарь И. ЧЕРНЯКОВ.

Улаан-Үдэ, Сеедүүдэй байшан.
1976 оной январиин 12.

БурАССР-эй Верховно Соведэй Президиумэй Указ

НҮХЭР В. К. РУБЦОВТО БУРЯАДАЙ АССР-эй ГАБЬЯАТА БАРИЛГАШАН ГЭҺЭН ХҮНДЭТЭ НЭРЭ ЗЭРГЭ ОЛГОХО ТУХАЙ

Капитальна барилгын хэрэгтэ аша габьяатай байһанайнь, Улаан-Үдэ хотодо ехэ панелеэр гэр баридаг заводой барилгада ехэ хубитаяа оруулһанайнь түлөө Буряадай барилгын управлениин барилга-хабсаралгын 7-дохи управлениин нэгэдэмэл бригадые хүтэлбэрилэгшэ нүхэр **Рубцов** Василий Константиновичта **Буряадай АССР-эй габьяата барилгашан** гэһэн хүндэтэ нэрэ зэргэ олгохо.

Буряадай АССР-эй Верховно Соведэй Президиумэй түрүүлэгшэ Б. СЕМЁНОВ.

Буряадай АССР-эй Верховно Соведэй Президиумэй секретарь И. ЧЕРНЯКОВ.

Улаан-Үдэ, Соведүүдэй байшан.
1976 оной январиин 12.

СОВЕТ-ЯПОН ХӨӨРЭЛДӨӨНҮҮД

ТОКИО. (ТАСС). КПСС-эй ЦК-гай Политбюрогой гэшүүн, СССР-эй гадаадын хэрэгүүдэй министр А. А. Громыкын, Японой гадаадын хэрэгүүдэй министр К. Миядзавын хоорондо хөөрэлдөөнүүд январиин 10-да Токиодо эхилбэ.

Совет-япон харилсаае саашадань хүгжөөхэ асуудалнуудаар, мүн хоёр талые һонирхуулһан уласхоорондын гол шухала хэдэ хэдэн асуудалнуудаар һанамжануудаа хэлсэһэн байна. Хөөрэлдөөнүүд бүтэмжэтэй һайн оршон байдалда үнгэрнэ.

ЭГЭЭЛ ШЭДИТЭ, ҮЗЭСХЭЛЭН ҺАЙНДЭР

100 мянгадахи эдир хүн Кремлиин Съездүүдэй ордон соохи Шэнэ жэлэй ёлкодо ерэбэ. Ороной гол ёлкодо үхибүүдэй хараһан бүхы юумэн 1976 оной үбэлэй амаралтын эгээл мартагдашагүй, үзэсхэлэн һайхан ушар болоно.

Кремлиин ордон сос шэмэглэгдэһэн 25 метр үндэртэй гоё һайхан ёлко тойрожо наадагшад Шэнэ жэл яажа угтаһанаа, энэ жэлэй ёлкые удаан саг соо һанажа ябахал. Харагты даа! Һаглагар гоё шэлбэһэнүүдтэнь элдэб янзын, гоё һайхан наадан-хайнууд үлгэгдэнхэй. Футболой бүмбэгэһөө жаа бэшэ шар, мантан томо конфетэ эндэ һэнжэлзэжэ байна. Үхибүүд тойроод наадана, элдэб һонирхолтой мүрысөө үнгэргэнэ. Багашуул вымпелнүүдые Үүрэй солбондо абаашана. Энэ эстафетэдэ илаһан «космонавтнуудые» хэдэн зуугаад үетэн нүхэдынь амаршална.

Удаань харалгын ехэ залай үүдэнүүд үхибүүдэй урда нээгдэжэ, хүндэмүүшэ халуунаар угтана. Эдэнэр үзэсхэлэн һайхан, шэдитэ үльгэрэй орон руу ороно. Хүбүүд, басагад «Эгээл шэдитэй шэдитэн» гэһэн Шэнэ жэлэй үльгэр-зүжэгтэ хабһадана.

Сценын ба эстрадын элитэ мэдээжэ урашуул, цирк болон эстрадын искусствын гүрэнэй училищинуудай һурагшад. Зуевай нэрэмжэтэ соёлой байшангай уран һайханай хатарай коллектив. «Эргырон гэжэ чукотско-эскимосой дуу, хатарай ансамблиин, «Мэнго» гэжэ коряк арадай национальна хатарай ансамблиин артистнууд зүжэгтэ, интермединүүдтэ хабаадаһан байна.

...Кремль соохи ёлко. Москвагай үхибүүдэй энээнэй эзэд байһаниинь элитэ. Гэбэшье Ленинградай, Киевэй эдиршүүл Прибалтикын ба Закавказиин, үргэн нэлэнхы манай Эхэ ороной бусад хото городуудай, һуурин тосхонуудай һурагшад энэ ёлкодо хабааддаһан байна. 128 мянган үхибүүд үбэлэйнгөө амаралтын үедэ Кремлиин Съезднүүдэй ордон соо амараа.

В. КУЛИКОВ,
Н. ПЛОТНИКОВ,
ТАСС-ай корр.

ХЭЛЭ ЗААЛГЫН АСУУДАЛ

Буряадай АССР-эй Гэгээрэлэй министерствын болон Буряадай багшанарай мэргэжэл дээшэлүүлдэг институдай үүсхэлээр ород болон буряад хэлэ, литература зааха асуудалда зорюулһан республиканска научно-практическа табадахи конференци үсэгэлдэр Улаан-Үдэдэ Министрнүүдэй Соведэй конференц-зал соо эхилбэ. Буряадай АССР-эй гэгээрэлэй министр **С. С. Дмитриев** оролтын үгэ хэлэжэ, конференциие нээгээ.

Гэгээрэлэй министрэй орлогшо **З. А. Пирогова** «Республикын һургуулинуудай шэнэ программаар хүдэлһэнэй дүнгүүд болон ород хэлэ заалгые һайжаруулха замууд» гэһэн элидхэл хэбэ. Буряадай багшанарай мэргэжэл дээшэлүүлдэг институдай директор **Ц. Ж. Жамцарано** «Республикын һургуулинуудта буряад хэлэ заалгые һайжаруулха хэмжээнүүд тухай» гэһэн элидхэл хээ.

Улаан-Үдын ажалшадай депутадуудай городской Соведэй гүйсэдкомой гэгээрэлэй таһагые даагша **В. Ф. Потехин**, РСФСР-эй национальна һургуулиие шэнжэлдэг институдай Буряадай филиалай директор **М. Н. Мангадаев**, Зэдын Петропавловкын дунда һургуулиин директорэй орлогшо **А. С. Таракановская**, Хориин 1-дэхи дунда һургуулиин буряад хэлэнэй багша **С. Ц. Цыбанова**, Доржи Банзаровай нэрэмжэтэ БГПИ-гэй проректор **С. Ш. Чагдуров** болон бусад нүхэд элидхэл зүбшэн хэлсэлгэдэ эдэбхитэйгээр хабаадажа, ород болон буряад хэлэ заалгые һайжаруулха талаар һонирхолтой дурадхалнуудые оруулһан байна.

Мүнөөдэр конференцидэ хабаадагшад гурбан ехэ секцидэ хубааржа, хүдэлмэриеэ үргэлжэлүүлхэ юм.

Ц. ДОНДОГОЙ.

...БЛАСТНОЙ ...АРТИЙНА XXIX ...ОНФЕРЕНЦИИН ...УНГАҺАН ...ПСС-эй ...XV СЪЕЗДЫН ...ЕЛЕГАДУУД

Г. Е. БАДМАЕВ, Улаан-Үдын ЛВРЗ-гэй слесарь.

Ж. Б. ВАНКЕЕВ, Сэлэнгын аймагай Карл Марксын нэрэмжэтэ колхозой түрүүлэгшэ.

Д. Е. БОЛДОНОВА, Хориин 1-дэхи дунда һургуулиин багша.

А. У. МОДОГОЕВ, КПСС-эй Буряадай обкомой нэгэдэхи секретарь.

Г. И. МИРОНОВ, Мухар-Шэбэрэй аймагай «Заганский» колхозой механизатор.

Е. Г. ТРУБИЦЫН, РСФСР-эй автомобильна транспортын министр.

К. М. ПРОДАЙВОДА, КПСС-эй обкомой хоёрдохи секретарь

Л. Н. КУЗНЕЦОВА, Буряадай барилгын управлениин 1-дэхи СМУ-гай штукатур-шэрдэгшэ.

И. С. МЕДВЕДЕВ. Улаан-Үдын прибор-бүтээлгын заводой директор.

Ц. Б. ЦЫДЕНОВА, Хэжэнгын аймагай «50 лет Октября» совхозой ахалагша хонишон.

Б. С. СЕМЕНОВ, Буряадай АССР-эй Верховно Соведэй Президиумэй түрүүлэгшэ.

А. М. БЕЛЯКОВ, КПСС-эй Улаан-Үдын горкомой нэгэдэхи секретарь.

Н. Б. ПИВОВАРОВ, Буряадай АССР-эй Министрнүүдэй Соведэй түрүүлэгшэ.

ПАРТИИН XXV СЪЕЗДДЭ ЗОРЮУЛЖА, КПСС-эй ЦК-гай ГАРГАҺАН «СССР-эй АРАДА

Буряадай АССР-эй Министрнүүдэй Соведэй түрүүлэгшэ Н. Б. ПИВОВАРОВАЙ хэһэн элидхэлһээ

Манай ороной ниислэл Москва хотодо Советскэ Союзай Коммунис партиин ээлжээтэ XXV съездын хүдэлмэреэ эхилхэ үдэр улам ойртожо байна. Коммунист бүхэн, партийна организаци бүхэн, 250 миллион совет арад уялгаяа дүүргэһэн урмашалай мэдэрэлтэйгээр, ленинскэ Коммунис партиин хүтэлбэри доро эдэнэй ажалаар, эршэ хүсөөр, оюун бодолоор туйлагдаһан агууехэ хэрэгүүд болон амжалтануудаар омогорхон, энэ түүхэтэ ехэ хуралдаае угтахаяа байна.

Бүгэдэ арадай зүбшэн хэлсэлгэдэ табигдаһан партиин XXV съезддэ зорюулжа, КПСС-эй ЦК-гай гаргаһан «СССР-эй арадай ажахые 1976—1980 онуудта хүгжөөхэ гол шэглэлнүүдэй» проектын тунхаглагдаһантай дашарамдуулан, съезддэ бэлэдхэл бүри ехэ дэлисэтэй, улам үргэн хэмжээтэй болоо.

Энэ научна гүнзэгы удхатай, алишье талаһаань үндэһэ баримтатай программна документ хадаа партиин ленинскэ генеральна хараа шугам бэелүүлнэ, коммунизм тээшэ манай дабшаха шэнэ шатын зорилгонуудые тодорхойлно, манай олонациональна Эхэ ороной экономическа болон оборонно хүсэ шадал бэхижүүлхын түлөө Коммунис партиин эсэшэ сусашагүй анхаралые эли тодоор харуулна, социализмын үлэмжэ һайн, айхабтар ехэ арга боломжотой байһые бүхы дэлхэйдэ элирхэйлнэ.

Арбадахи табан жэлэй шэнэ зорилгонуудые хараалхадаа, парти хадаа үнгэрһэн жэлнүүдтэ туйлагдаһан оронойнгоо экономическа хүсэ шадалай, совет эрдэм, техникэ болон соёл культурын хүгжэлтын амжалтануудай. Советскэ Союзай арадуудай бүри ехээр бэхижэһэн үзэл сурталай политическэ нэгэдэлэй бата бэхи үндэһэ һуурида түшэглэнэ.

Элидхэлшэ юһэдэхи табан жэлдэ СССР-эй арадай ажахын хүгжэлтын дүнгүүдые харуулхадаа, бүхы оронтоео хамта манай республика эдэ жэлнүүдтэ өөрынгөө экономическа болон культурна хүгжэлтэдэ урагшаа дабшан, нилээд ехэ алхам хээ гэжэ тэмдэглэбэ.

Табан жэл соо республикымнай промышленна үйлэдбэриин хэмжээн 1970 онойхитой сасуулхада, 1,5 шахуу дахин ургаа. Арадай ажахын бүхы һалбаринуудай капитальна һомололго (колхозуудай һомололго оруулалсан), 1 миллиард 500 миллион түхай түхэриг болоо.

Хүдөө ажахы улам хүгжөө, тэрэнэй материально-техническэ үндэһэ һуури бэхижээ. Сагай уларилай хэды бэрхэшээлтэй байбашье, хүдөө ажахын үйлэдбэриин жэл бүриин дунда зэргын хэмжээн урдахи табан жэлэйхиһээ 10 процентээр дээшэлээ.

Манай бүхы орон дотортол адли, республикадамнай партиин социальна программа шууд түргөөр, үсэд шангаар бэелүүлэгдэһэн байна. Хүн зоной бодото олзо доход ургаа, хүдэлмэришэдэй болон алба хаагшадай салин хүлһэн дээшэлээ, ниитын ажахыһаа колхознигуудай абадаг олзо, пенсиин, тэдхэмжын, стипендиин хэмжээн улам ехэ болоо. Гэр байра барилгада, хүн зоной соёл культура, һуудал байдал, элүүрые хамгаалга һайжаруулгада бага бэшэ юумэн хэгдээ.

Эдэ туйлалтануудые мэдэржэшье байгаа һаа, бидэ дутуу дундануудаа, алдуунуудаа, шиидхэгдээгүй асуудалнуудаа эли тодоор харанабди. Энээн тухай партиин областной комитедэй тоосоото элидхэл соо, партийна конференциин делегадуудай хэлэһэн үгэнүүд соошье тодорхойгоор, өөрыгөө шүүмжэлхыгээр хэлэгдэһэн байха юм. Республикын Министрнүүдэй Соведэй, зарим министерство, албан зургаануудай, городой болон аймагай Совет дүүдтэ тон зүб ажаглалтанууд хэгдээ. Ажахын болон соёлой байгуулалтын хүтэлбэрилгые дээдэ хэмжээндэ хүргэжэ шадагдаагүй, нютагай ажахын һалбаринуудые хүгжөөхэ асуудалнуудта анхарал гүйсэд хандуулагдаагүй байшоо.

Эдэ бүгэдэнһөө ёһотой тобшолол хэжэ, коммунизм байгуулгын мүнөөнэй шатада гүрэнэй аппарадта, хүтэлбэрилгын эмхи зургаануудта табигдадаг эрилтын ёһоор хүдэлмэриингөө онол арга нарижуулан һайжаруулха хэрэгтэй болоно.

Арбадахи табан жэл хадаа коммунизмын материально-техническэ үндэһэ һуури байгуулха, ниитын харилсаануудые нарижуулан һайжаруулха шэнэ хүниие хүмүүжүүлхэ, социалис ёһоор ажаһуулга хүгжөөхэ хэрэгтэ шэнэ шухала шата болоно гэхэ юм.

«Ниитын үйлэдбэриие эршэ түгэлдэрөөр, таарну тэнсүүритэйгээр хүгжөөһэнэй, тэрэнэй ашаг үрые дээшэлүүлһэнэй, научно-техническэ дэбжэлтэ түргэдхэһэнэй, ажалай бүтээсын ургалта туйлаһанай, арадай ажахын хамаг һалбаринуудтахи хүдэлмэриин шанар бүхы аргаар һайжаруулһанай үндэһөөр арадай һуудал байдалай материальна болон соёлой хэмжээе дэбжээхэ гэһэн Коммунис партиин хараа шугамые хэлбэришэгүйгөөр бэелүүлхэ гээшэ арбадахи табан жэлэй гол зорилго мүн болоно» — гэжэ партиин XXV съезддэ зорюулжа, КПСС-эй ЦК-гай гаргаһан «СССР-эй арадай ажахые 1976—1980 онуудта хүгжөөхэ гол шэглэлнүүдэй» проект соо тусгаар тэмдэглэгдэнэ.

Эдэ зорилгонуудые шиидхэхын тула КПСС-эй ЦК-гай проект соо экономическа, техническэ, эмхидхэлэй болон социальна үргэн ехэ хэмжээ ябуулганууд хараалагдана.

Хэрэглэмжэ ба нөөсэлгэдэ хэрэглэгдэдэг национальна доходые 24—28 процентээр ехэдхэхэ гэжэ хараалагдана. Промышленна продукци гаргалгые 35—39 процентээр, хүдөо ажахын үйлэдбэриин хэмжээе жэл бүри дунда зэргээр 14—17 процентээр ехэ болгохо.

Арбадахи табан жэлдэ бүхы түрэлэй транспорт улам саашаа хүгжэхэ, хэлхеэ холбоон болон бэшэшье хангалта үргэдхэгдэхэ.

Арадай ажахыда капитальна һомололго табан жэл соо 24—26 процентээр ургаха, нэн түрүүн научно-техническэ дэбжэлтэ хангаха объектнүүдые барилгада, шэнээр техническэ зэбсэгжэлгэдэ болон хүдэлжэ байһан предприятинуудые һэльбэн шэнэдхэхэ хэрэгтэ зорюулагдаха байна.

Арбадахи табан жэлдэ ниитын үйлэдбэриин ашаг үрые дээшэлүүлһэнэй, экономикын ургалтын ашаар арад зоной ургажа байгаа материальна ба оюун бэлигэй эрилтэнүүдые бүри хүсэдөөр хангахын тула социально-экономическа хэмжээ ябуулгануудай үргэн ехэ программа бэелүүлэгдэхээр хараалагдана.

Гэр байрын барилга улам үргэнөөр хэгдэхэ. Элдэб янзын һомололгын ашаар байрын 545—550 миллион дүрбэлжэн метр талмайтай гэрнүүд баригдахаар хараалагдана. Арадай гэгээрэлэй, соёл культурын талаар ажалшадай элүүрые хамгаалха хэрэгтэ, хото хүдөөгэй хүн зоной коммунальна болон һуудал байдалые хангаха, мүн худалдаа наймаа эмхидхэхэ талаар ехэ юумэн хэгдэхээр түсэблэгдэнэ.

КПСС-эй ЦК-ай проект дотор хараалагдаһан промышленностиие хүгжөөлгын гол хараа шэглэлнүүдтэ үндэһэлэн, тэрэнэй нөөсэ баялигуудые, нютагай эрхэ байдалые хараада абажа, манай республика дотор электрын элшэ хүсэн, шулуу нүүрһэнэй, химическэ промышленность, үнгэтэ металлурги, машина-бүтээлгэ, металл болбосоруулга, ой модоной промышленность, барилгын материалнуудай промышленность, хүнгэн, эдеэ хоолой ба нютагай промышленностиин бусад һалбаринууд саашадаа улам хүгжөөгдэхэ байна. Түмэр замай, автомобильна, агаарай, гол мүрэнэй транспорт, элдэб түхэлэй хэлхеэ холбоон хүгжөөгдэхэ.

Түлишын-элшэ хүсэнэй һалбари гол һуури эзэлхэ байна. КПСС-эй ЦК-гай проект дотор заагдаһанай ёһоор, түсэбтэ арбадахи табан жэлдэ Гусиноозёрско ГРЭС-эй барилга үргэлжэлүүлэгдэхэ. 1976 ондо — тус тустаа 200 мянган киловатт хүсэтэй түрүүшын хоёр агрегат, харин саашанхи жэлнүүдтэ бүхыдөө 800 мянган киловатт хүсэтэй үшөө дүрбэн агрегат ашаглалгада оруулагдаха байна.

Ууралай элшэ хүсэ хэрэглэлгын хэмжээнэй түргэнөөр ургажа байһантай дашарамдуулан, Улаан-Үдын ТЭЦ-ые үргэдхэхэ, Улаан-Үдэ хотодо шэнэ теплоцентраль барижа эхилхэ асуудалнууд, мүн республикын хото городуудта, хүдэлмэришэдэй хэдэ хэдэн һуурин тосхонуудта ууралаар хангадаг эмхинүүдые хүгжөөхэ асуудалнууд шиидхэгдэхэ ёһотой.

Тиихэдэ Мухар-Шэбэрэй, Сэлэн-Дүүмэ, Закаменск, Нижнеангарск, Муя, Багдарин, Бабушкин ба бусад һуурин тосхонууд тээшэ электрын элшэ хүсэ дамжуулдаг хүсэтэ лининүүдые, подстанцинуудые, электрын элшэ хүсэ хубаарилдаг эмхинүүдые барихаар хараалагдана.

Элшэ хүсэнэй ба арадай ажахын бусад һалбаринуудай хүгжэхэдэнь, шулуу нүүрһэ хэрэглэлгэ эрид ургаха байна. Эдэнэй, нэн түрүүн Гусиноозёрско ГРЭС-эй эрилтэнүүдые хангахын тула республика доторнай Холбоолжоной шулуу нүүрһэнэй ехэ уурхай баригдажа байна. Нэмэл аргаар жэлдээ 1—1,2 миллион тонно шулуу нүүрһэ малтан абаха Баян-Зүрхэнэй шулуу нүүрһэнэй хэбтэшые, жэлдээ 6—8 миллион тонно шулуу нүүрһэнэй малтагдан абтаха Түгнын хэбтэшын Олон-Шэбэрэй участогые саашадаа ашаглаха байнабди.

Түлишын промышленностиин управленидэ энэ хэрэгые даалгажа, республикын заха холын нютагуудые түлишөөр хангахын тула шулуу нүүрһэнэй багашаг хэбтэшэнүүдые ашаглаха асуудалые мүн лэ шиидхэхэ зэргэтэйбди.

Үнгэтэ металлургида руда малтан абажа, шанаржуулха хэрэгые саашадань үргэдхэлгэдэ гол анхарал хандуулагдаха байна. Рудагай ехэ нөөсэ баялигтай, тэрэниие нэмэл аргаар ашаглахада таарамжатай Ехэ-Юнхэрэй вольфрамай ашагта малтамалые ашаглалга Зэдын вольфрам-молибденэй комбинадта концентрат абалгые нилээд үргэдхэхэ арга олгохо юм. Хяагтын плавикошпадай уурхайн үйлэдбэриин хүсые үргэдхэхөөр, алта олзоборилон абадаг шэнэ предприятинуудые барижа эхилхээр мүн лэ хараалагдана.

СССР-эй Министрнүүдэй Соведэй тогтоолой үндэһөөр, республика дотор Яруунын аймагта ашагта малтамал шанаржуулгын Озёрно ехэ комбинадай барилга хэгдэхээр хараалагдаһаниинь мэдээжэ ааб даа. 1976—1977 онуудта эндэ барилгын зохихо үндэһэ һуури байгуулха, байрын гэрнүүдые, социально-соёлой бусад барилгануудай хүдэлмэриие түргэдхэхэ гээшэ һаядаа шиидхэхэ зорилгомнай болоно.

Түсэбтэ арбадахи табан жэлдэ химическэ промышленностиин асари ехэ барилга болохо Забайкалиин апатидай комбинадай барилга дээрэ айхабтар ехэ хүдэлмэри хэгдэхээр хараалагдана. Мүнөө үедэ эндэ руда шанаржуулха туршалгын фабрикын барилга хэгдэжэ байна. Тэрэ 1977 ондо ашаглалгада оруулагдаха ёһотой.

Химическэ известнягуудай Билюутын буталалга-илгалгын фабрикые химическэ промышленностиин бусад шухала барилганууддай тоодо оруулжа болоно. Тэрэнэй барилга энэ түсэбтэ табан жэлдэ эхилэгдэжэ, дүүргэгдэхэ ёһотой.

Үнгэтэ металлургиин, химическэ промышленностиин, модо болбосоруулгын хэдэ хэдэн үйлэдбэриие, магад, бусад үйлэдбэринүүдые нэгэдүүлхэ ёһотой Яруунын территориально - промышленна комплекс барилга хэхэ гээшэ шухала, хойшолуулашагүй асуудал болоно.

ТПК-гай ниитэ-союзна ехэ удха шанартай байһые, СССР-эй Министрнүүдэй Соведэй зохихо даалгабариие хараада абан, энэ асуудалые эсэслэн шиидхэлгээ СССР-эй Госплан, СССР-эй Үнгэтэ металлургиин министерство, Химическэ промышленностиин министерство, Ой модоной ба модо болбосоруулгын промышленностиин министерство түргэдхэхэ ёһотой гэжэ тоолонобди.

Манай һанахада, Молодежнын асбестын ашагта малтамалые промышленна аргаар абалгада бэлэдхэл хэхэ саг тулажа ерээ. Байгал-Амарай түмэр замай барилгын ашагта малтамалай энэ хэбтэшэдэ һаяын жэлнүүдтэ дүтэлхэдэнь, тус асуудалые шиидхэлгэдэ таарһуу байдал тогтоогдохо байна. СССР-эй ба Россин Федерациин Промышленна барилгын, барилгын материалнуудай министерствэнүүд дурадхалнуудыемнай дэмжэхэ байха гээд найданабди.

Барилгын материалнуудай промышленностиие саашадань хүгжөөлгэдэ анхаралаа ехээр хандуулха хэрэгтэй. Түсэбтэ арбадахи табан жэлдэ Грязнухын хирпиисын заводой түрүүшын ээлжэе ашаглалгада оруулаад, удаань энэ заводой хоёрдохи ээлжээнэй барилга эхилхэ шухала. Улаан-Үдын хирпиисын заводто хирпиисэ хуурайшагаар хэблэн сохидог участогые һэльбэн шэнэдхэлгые энэ жэлдэ гол түлэб дүүргэхэ, пластическа хэб соо хирпиисэ гаргажа эхилхэ, силикатна хирпиисын заводто ба Грязнухын заводто үйлэдбэриин хүсые бүрин ашаглаха хэрэгтэй.

Шэнэ барилганууд гэхэдэ, жэл соо 60 миллион хэһэг хирпиисэ гаргаха аргатай керамикаар хаһын материалнуудые хэдэг Гусиноозёрско завод баригдахаар хараалагдана.

Барилгын индустриин хүсэ шадалые үргэдхэхэ гээшэ гол шухала зорилго болоно. Тодорхойлон хэлэхэдэ, хүнгэн б е т о н хэрэгсэлнүүдые бүтээн гаргалгые эрид үргэдхэхэ, элһэ хайрай холисо ехээр гаргаха, хайр шулуу бутарган илгадаг бүлэг барилга хэхэ, «Бурятцелинстрой» трестын, республикын Гэр байрын-коммунальна ажахын министерствын заһабарилга - барилгын трестын промышленна бааза, «Межколхозстрой» нэгэдэлэй түмэр-бетон хэрэгсэлнүүдые гаргадаг заводой, Буряадай барилгын управлениин модо болбосоруулдаг заводой барилга дүүргэхэ, түмэр хэрэгсэлнүүдэй заводой хүсые үргэдхэхэ ба Байгал-Амарай түмэр замай барилгада зорюулжа ехэ диаметртэй, гофрированна хоолой сорго, хүнгэн түмэр ба алюмини хэрэгсэлнүүдые эндээ гаргадаг болохо байнабди.

Ашагта малтамал шанаржуулдаг промышленностиие, барилгын материалнуудай промышленностиие, индустриин бусад һалбаринуудые хүгжөөлгэ, геолого-бэдэрэлгын хүдэлмэриие саашадань үргэдхэхэ, илангаяа Байгал-Амарай түмэр замай барилгын райондо минерально-түүхэй эдэй шэнэ нөөсэ баялигуудые элирүүлхэ гэһэн эрилтэ табина.

Арадай ажахын бүхы һалбаринуудые оньһон техникээр зэбсэгжүүлгын үндэһэ һуури болохо машина бүтээлгые хүгжөөхэ гээшэ онсо удха шанартай гээд КПСС-эй ЦК-гай проект соо тэмдэглэгдэнэ. Энээнтэй дашарамдуулан, табан жэл соо республика дотор хүдэлжэ байдаг заводуудые һэльбэн шэнэлһэнэй ашаар тус һалбариие саашадань хүгжөөхэ хэдэ хэдэн хэмжээ ябуулга бэелүүлэгдэхээр хараалагдана. «Бурсельмаш» заводой барилга дүүргэгдэхэ ёһотой. «Теплоприбор», «Электромашина» заводуудые. Шэнэ Бэрээнэй заводые шэнэдхэн хубилгахаар, үргэдхэхөөр хараалагдана. Улаан-Үдын локомотив-вагон заһабарилгын заводые һэльбэн шэнэлхэ бүлэг хэмжээ ябуулга үнгэргэгдэхэ юм.

Ой модоной ба модо болбосоруулгын промышленностьда бүхы дээрэнь химико-механическа аргаар болбосоруулһанай, целлюлозо картон, һайн шанартай мебель, модоной хибэдэһээр хэгдэдэг хабтагай ба арболидые ехээр гаргаһанай ашаар бэлдэгдэһэн модо ашагтай һайнаар хэрэглэлгэдэ гол анхарал хандуулагдаха байна. Энээнтэй дашарамдуулан. Сэлэнгын ЦКК-гай, модо болбосоруулдаг предприятинуудай үйлэдбэриин хүсые бүрин ашаглаха, мүн «Забайкаллес» нэгэдэлэй модо бэлдэдэг предприятинуудые шэнэ нютагуудта дары түргөөр түбхинүүлхэ, Байгал-Амарай түмэр замай барилгын оршондохи модо бэлдэхэ проектнүүдые зохёожо эхилхэ шухала.

«Байгал нуурай оршон тойронхи байгаалиин баялигуудые сахиха, гамтайгаар ашаглаха тухай» КПСС-эй ЦК-гай, СССР-эй Министрнүүдэй Соведэй үргэн олондо мэдээжэ болоһон тогтоол соо, тодорхойлон хэлэхэдэ, модо бэлдэдэг предприятинуудые республикын хойто нютагуудта дары түбхинүүлхээр хараалагдаа һэн. Теэд түсэбтэ юһэдэхи табан жэлэй үедэ СССР-эй Ой модоной ба модо болбосоруулгын промышленностиин министерство энэ асуудалые шиидхэхын тула юушье хээгүй байна. Партиин XXV съезддэ зорюулжа, КПСС-эй ЦК-гай гаргаһан проектые зүбшэн хэлсэхэдээ, арбадахи табан жэлдэ энэ шухала асуудалые шиидхэхэ дурадхалтайгаар СССР-эй Ой модоной ба модо болбосоруулгын промышленностиин министерствэдэ хандаха эрхэтэйбди.

Хүнгэн, эдеэ хоолой, мүн нютагай промышленностиие саашадань хүгжөөхэ талаар ехэ юумэн хэгдэхэ байна. Ороной зүүн хубидахи эгээл ехэ трикотажна фабрикын барилга дүүргэгдэхээр, Улаан-Үдын нарин сэмбын комбинат һэльбэн шэнэлэгдэхээр, үргэдхэгдэхээр, валенка дарадаг шэнэ фабрика барижа эхилхээр, Сүхын арһанай завод шэнэлэн һэльбэхээр, түмэр хэрэгсэлнүүдэй Кировэй нэрэмжэтэ заводые һэльбэн заһабарилжа дүүргэхээр хараалагдана.

Улаан-Үдэ, Гусиноозёрск хотонуудта, Нижнеангарск ба Нарһата тосхонуудта һүнэй шэнэ заводууд баригдажа, ашаглалгада оруулагдаха юм. Эдеэ хоолой промышленностиин гол һалбари — мяха буйлуулан болбосоруулдаг һалбари саашадаа хүгжөөгдэхэ байна.

Пивэ, һэрюун унда, аршаан үйлэдбэрилэн гаргалга эрид дээшэлүүлэгдэхэ юм.

Шулуутайн, Харанхын холимог тэжээлэй заводуудай ашаглалгада оруулагдаһанай, Улаан-Үдын элеваторай ба тус һалбариин бусад барилгануудай үргэдхэгдэһэнэй ашаар талха татадаг-крупагай, холимог тэжээлэй промышленностиин хүсэн нилээд үргэдхэгдэхэ байна.

Байгал нуурта омолиин ба олзоборилогдодог бусад түрэлэй загаһадай нөөсэ баялигуудые үргэдхэхэ, гамтайгаар ашаглаха хэмжээ ябуулгануудые бэелүүлхын тула загаһа үсхэбэрилгын шэнэ заводуудай барилгые, загаһа буйлуулан болбосоруулдаг ажахы эмхидхэлгые түргэдхэхэ хэрэгтэй.

Арадай хэрэглэмжын эд бараа үйлэдбэрилгые али бүхы талааранъ үргэдхэлгэдэ КПСС-эй ЦК-гай проект дотор ехэ анхарал хандуулагдана. Хүн зондо шухала хэрэгтэй эд бараа, нэн түрүүн соёлой-ажаһуудалай, ажахын хэрэглэмжын эд бараа үйлэдбэрилэн гаргалгые жэлһээ жэлдэ дээшэлүүлхын тула бүхы хэмжээнүүдые абаха шухала. Промышленна нэгэшье предприяти гурим түрын удха шанартай энэ хэрэгһээ хажуу талада үлэхэ ёһогүй.

Түсэбтэ арбадахи табан жэлдэ табигдаһан зорилгонуудые амжалтатайгаар шиидхэлгэ транспортын, хэлхеэ холбооной хэрэгсэлнүүдэй хүдэлмэриһөө гол түлэб дулдыдаха байна. Энээниие хараада абан, республика дотор түмэр замай, автомобильна, агаарай, гол мүрэнэй транспортые саашадань хүгжөөхөөр хараалагдана.

Байгал-Амарай түмэр замай участогые республикымнай дэбисхэр дээгүүр барилга үргэлжэлүүлэгдэхэ байна.

1,5 мянган километр утатай автомобильна харгы баригдаха, һэльбэн заһагдаха. Тааза-Уоян гэжэ харгын участогые барилга дүүргэхэ байна. Сэлэнгэ мүрэн дээгүүр автомобилиин ябаха шэнэ хүүргэ, Курла хушуунда причал барихаар, Улаан-Үдын аэропортын самолёдуудай ниидэхэ, буухэ талмайе, Петропавловка тосхондохи аэропортые һэльбэн шэнэлхээр. Нижнеангарск тосхондо, Хяагта хотодо Баргажан, Хэрэн, Хүдэри-Сомон тосхонуудта аэропортнуудые барихаар хараалагдана.

Хэлхеэ холбооe хүгжөөхэ талаар хото городуудта, хүдөө нютагуудта кабельна шэнэ лининүүдые барихаар, телефоной автомат станцинуудые үргэдхэхөөр, телевизионно дамжуулгануудые барижа абадаг пунктнуудые барихаар хараалагдана.

Полиграфи, хэблэлэй хэрэг саашадаа хүгжөөгдэхэ юм.

Нүхэд делегадууд! Партиин XXV съезддэ зорюулжа, КПСС-эй ЦК-гай гаргаһан проект дотор табигдаһан зорилгонуудай үндэһөөр хүдөө ажахын үйлэдбэриин, нэн түрүүн мал ажалые хүгжөөхэ талаар ехэ программа бэелүүлхэ ёһотой байнабди.

Бүхы орон соохидол адли, хүдөо ажахын үйлэдбэриие ашаг үрэтэй болгохо. хүдөо ажахые бүхыдэнь оньһожоруулха, хими нэбтэрүүлхэ, газар тариалангые шанаржуулан һайжаруулха, мүн материально-техническэ хэрэгсэлнүүдые, ажалай арга нөөсэнүүдые гамтай һайнаар ашаглаха хараа шугам хэлбэришэгүйгөөр бэелүүлһэнэй үндэһөөр газар тариалангай ба мал ажалай продукци үйлэдбэрилэн абалгые ехэдхэхээр хараалагдана.

Жэлдээ дунда зэргээр 700 мянган тонно тариа хуряаха гэхэ гү, али урдахи түсэбтэ табан жэлэйхитэй сасуулбал, 37,6 процентээр дээшэлүүлхэ байнабди. Ургаса хуряалгые дээшэлүүлһэнэй ашаар ороо һо тариа хуряалга гол түлэб үргэдхэгдэхэ ёһотой.

Үрэһэ хүрэнгэ һайжаруулга тариа хуряалгые ехэдхэлгын шухала нүхэсэл болоно. Нютаг бүхэндэ тааруу һайн, үндэр баян ургаса үгэдэг үрэһэ хүрэнгөөр колхоз, совхозуудые үрэһэнэй ажахынуудай хангахыень туйлаха шухала.

Хартаабха ургуулжа абалга 1,5 дахин дээшэлүүлэгдэхэ ёһотой. Урда түсэбтэ табан жэлэйхитэй жэшэбэл, колхоз, совхозуудта овощ хуряалга 33,4 процентээр ехэдхэгдэхэ байна.

Мал ажал дээрэ жэл соо дунда зэргээр бүхы ажахынуудта мяха (амидын шэгнүүрээр) — 95 мянган тоннодо, һү — 164 мянган тоннодо, үндэгэ — 219 миллиондо, нооһо (тоосооной шэгнүүрээр) абалгые 7530 тоннодо хүргэхөөр түсэблэгдэнэ.

Малай тэжээл бэлэдхэлгые ехэдхэлгэ гол зорилго болоно. Мал ажалые хүгжөөхөөр хараалагдаһан хэмжээе хангахын тула бүдүүн тэжээл — 30 процентээр, шэмэтэ тэжээл бэлдэлгэеэ 1,8—2 дахин ехэдхэхэ хэрэгтэй. Энээнэй тула шэнэ газар ехээр ашаглаха, уһалууриин ба хатаагдаһан газарай ургаса дээшэлүүлхэ, тэжээлэй бүхы ургамалнуудые тарилга, хуряалгын агротехникэ һайжаруулха шухала. Тэжээлэй шанар һайжаруулха, энээнэй ашаг шэмыень дээшэлүүлхэ хэрэгтэ анхаралаа ехээр хандуулха.

Хүдөо ажахын үйлэдбэриие үргэдхэхэдөө, гэрэнэй эмхидхэлэй арга нүхэсэлые нарижуулан һайжаруулха — ажахынууд хоорондын үйлэдбэриин коопераци үргэнөөр хүгжөөһэнэй үндэһөөр ажахынуудые томодхохо, тусхай шэглэлтэй болгохо хэрэг онсо удха шанартай байна.

Һүүлэй жэлнүүдтэ республика доторнай энэ талаар бэлэдхэлэй ехэ хүдэлмэри хэгдэжэ, мүнөө хүдөө ажахын бүхы һалбариие тусхай шэглэлтэй болгохо, томодхохо хэрэгые түргэдхэхэ аргатай байнабди. Ойрын 2—3 жэлдэ ниитын сектортэ гахайн мяха абаха хэрэг Улаан-Үдын, Хяагтын, Бэшүүрэй ажахынууд хоорондын гахай үсхэбэрилгын комплекснуудта, Прибайкалиин гүрэнэй комплексдо, «Свинопром» трестын 7 совхоздо тудаха байна.

Гүрэнэй шубуунай 6 фабрика, «Птицепром» трестын 2 совхоз, Түнхэнэй, Мухар-Шэбэрэй, Бэшүүрэй аймагуудай 3 колхоз үндэгэ, шубуунай мяха ехээр абалгада гол һуури эзэлхэ байна.

Эбэртэ бодо мал үсхэбэрилгын хүдэлмэриие үргэдхэхэ талаар илангаяа ехэ, шухала ажал ябуулагдаха юм.

Хүдөө ажахын бүхы һалбаринуудай материальна үндэһэ һуурииe һайжаруулхын тула мүнөө болотор хэгдэһэн хүдэлмэри 1976 ондо республика дотор гүрэнэй, гүрэнэй-колхозуудай, колхозууд хоорондын үйлэдбэриин нэгэдэлнүүдые — нэн түрүүн гахай шахан таргалуулха, шубуу дэгжээхэ ба үсхэбэридэ т а б и г д а х а б у р у у, хашарагуудые түлжүүлэн харуулаха арга олгохо байна. Республикын хүдөо ажахын үйлэдбэриин коопераци хүгжөөхэ нэгэдхэмэл программа һаяар зохёохо хэрэгтэй. Тэрэниие бодото дээрэнь бэелүүлхын тула ехэ оролдолго гаргаха ёһотойбди. Гансал колхоз, совхозууд бэшэ, харин «Сельхозтехника», газар тариалан һайжаруулдаг эмхинүүд, хүдөо ажахын продукци абадаг, буйлуулан болбосоруулдаг предприятинууд, республикын научна эмхи зургаанууд энэ хүдэлмэридэ эдэбхитэйгээр хабаадаха зэргэтэй.

Хүдөө ажахые саашадань хүгжөөхын тула имагтал хүдөөгэй ажалшад ехэ оролдолго гаргаха бэшэ, харин промышленна предприятинуудай коллективүүдэй зүгһөө ашаг үрэтэй туһаламжа үзүүлэгдэхэ зэргэтэй. Тиимэһээ хото городуудай, хүдэлмэришэдэй һуурин тосхонуудай ажалшад республикынгаа колхоз, совхозуудые шефтээ абаха. энэ талаар туйлагдаһан бүхы үнэтэ шэхаг хэрэгүүдые арьбадхаха шухала.

Шэнэ түсэбтэ табан жэлдэ капитальна барилгада ехэ юумэн хэгдэхэ байна 1976—1980 онуудта барилгын эхилхэ гү, али дүүргэгдэхэ ёһотой гол шухала ехэ барилганнуудые дээрэ дурдаа һэм. Капитальна барилгын ургалта барилгын эмхинүүдые бэхижүүлхэ, проект табилгын хэрэгые һайжаруулха, барилгын индустриин үндэһэ һуурииe хурдан түргөөр хүгжөөхэ талаар хэдэ хэдэн асуудал шиидхэгдэхэ болоно. Гэр байра ба социально-соёлой бусад барилганнуудые хэхэ тусхай шэглэлтэй трест эмхидхэн байгуулхаар. Мухар-Шэбэрэй. Яруунын аймагуудта нүүдэл оньһожоруулагдаһан колоннонуудые эмхидхэхэ асуудал шиидхэхээр саг ерээ. Хото городуудые, һуурин тосхонуудые болбосон һайн болгохо, хүдөө нютагуудтахи барилгые индустриин үндэһэ һуури дээрэ табиха, барилгые материалаар, оньһон техникээр хангалга һайжаруулха, барилгашадые олоор бэлдэхэ ёһотойбди.

Барилгын шэнэ, һайн материалнуудые хэрэглэһэнэй, ажалай гаргаша эрид хямдаруулһанай, барилга дээрэ бригадын ажахын тоосооe үргэнөөр нэбтэрүүлһэнэй, барилгын болзорые али бүхы талаарнь хороохоной ашаар барилгын хүдэлмэриие үнэгүй болгохо гээшэ тон шухала асуудал болоно.

Нүхэдүүд! Совет арадай материальна ба соёлой эрилтэ хэрэглэмжэнүүдые улам хүсэдөөр хангаха гээшэ ниитын үйлэдбэриин үндэр дээдын үг зорилго, Коммунис партиин программна эрилтэ болоно. Энэнь партиин XXV съезддэ зорюулжа, КПСС-эй ЦК-гай гаргаһан проект дотор эли тодоор харагдана.

Удаан болзорой социальна программа партимнай зохёоһон байна. Республика доторнай, манай бүхы орон соохидол адли, хүн зоной бодото олзо доход саашадань дээшэлүүлхээр, хүдэлмэришэд ба алба хаагшадай дундуур салин хүлһэ нэмээхээр, колхозуудай ниитын ажахыһаа колхознигуудай абадаг олзо доход үргэдхэхөөр, хэрэглэмжын ниитын фонднуудһаа хүн зондо үгтэдэг нэмэлтэ түлбэри ба хүнгэлэлтэнүүдые ехэдхэхээр, колхозуудай ниитын ажаллаха арга боломжо һуудал байдал һайжаруулхаар, хүдэлмэришэдэй, алба хаагшадай, колхознигуудай наһатай боложо абадаг пенсиин доодо захын хэмжээе дээшэлүүлхээр, гүрэнэй урьһаламжын мүнгэ саашадаа бусаан түлэхөөр хараалагдана.

Ниитын эдеэ хоолой ба промышленна гол эд бараа худалдаха гүрэнэй сангые нэгэ хэмдэнь байлгаад, худалдаа наймаанай, ниитын эдеэ хоолой эмхинүүдые хүгжөөлгэдэ ехэ анхарал хандуулагдана. Элүүрые хамгаалга, арадай һуралсал, соёл культура ба коммунальна ажахые саашадань хүгжөөхэ, һайжаруулха хэмжээнүүд бэелүүлэгдэхэ байна.

Республикын арадай ажахые 1976—1980 онуудта хүгжөөхэ түсэбэй проект дотор нэн түрүүн промышленна ехэ предприятинуудай баригдажа байһан районуудта, мүн Байгал-Амарай түмэр замай барилгын оршондо гэр байра барилгые үргэдхэхөөр хараалагдана.

Энээнтэй дашарамд... тон шухала асуудалда... ралаа хандуулхые х... Мүнөө болотор промы... ехэ барилгануудые ... үедөө байрын гэрнүүд... гуулида орөодүй ... эмхи зургаануудые, ... эдеэ хоолой, худалд... маанай предприяти... социально-соёлой бус... рилгануудые бодхоол... анхарал хандуулагд... байгаа. Энээнгүйгөөр ... нуудые түбхинүүлэн ... жуулжа, ажаллаха ба ... арга боломжо эдэнэр... гүүджа болохогүй ... н инь мэдээжэ ааб та...

Жэшээнь, Гусиноо... ГРЭС-эй, Улаан-Үдын ... тажна фабрикын, За... лиин апатидай комбина... республикын бусад хэ... дэн шэнэ барилгануу... ниимэ байдал тохёолдоһ... гаа.

Гэр байрын ба со... ажаһуудалай барилгые ... жаруулха хэмжээнүүд ... ха, тиихэдэ предприяти... дай барилга түсэбэй ... үргэлжэдөө хэгдэхэ ... гэһэн КПСС-эй ЦК-гай ... ект дотор заагдаһан гү... партиин обком, респу... Министрнүүдэй Совет ... наар хүтэлбэри болгохо... на.

Түсэбтэ арбадахи ... жэлдэ хүн зоной ажа... хангалга хурдан түрг... жөөгдэхэ юм. Ажаһуу... хангалгын албан хадаа ... һалбари мүн гэжэ ... хэрэгтэй. Тэрэнэй яһал... гоор хүгжэжэ бай... һаань, ажаһуудал ханг... лаар үшөө ехэ гээгдэлтэй... набди. Тиимэһээ энэ һа... да анхаралаа ехээр ... ха шухала. Эндэ гансал ... зоной ажаһуудал ханг... министерствэһээ бэшэ, ... илангаяа нютагай С... дэй, эдэнэй гүйсэдхэхэ ... тедүүдэй эдэбхи үүс... ехэ юумэн дулдыдаха ...

Нүхэд делегадууд! ... түсэбтэ арбадахи таба... ашаг үрын табан жэл ... шанарай табан жэл ... ёһотой.

Манайда энэ талаар ... ехэ дутуу дунданууд, ... хэгдээгүй асуудалнууд ... гэжэ тэмдэглэнгүй бай... лохогүй. Хэдэ хэдэн пре... ятинуудта, колхоз совхо... та, барилгын эмхинүүд... лэдбэриин фондиуудые ... шина, түхеэрэлгэнүүдые, ... хэй эд ба материалну... гамтай һайнаар хэрэгл... гүй ажалай саг ехээр ... дадаг, зарим түхэлэй про... циин шанар доогуур ... жээндэ байһаар.

Эдэ бүхы дутуу ду... дые усадхажа, гүрэнэй ... түсэбэй журам ... жүүлхэ, залхуу нозог... далтай, ажал хэрэгтээ ... салгагүйгөөр хандалгата... хэ шууд тэмсэхэ гээшэ ... тийна, профсоюзай, ... молой организацинуудай, ... вет ба ажахын зургаану... министерствэнүүдэй, ... зургаануудай гол зо... болоно.

Түсэбтэ арбадахи ... жэлдэ хараалагдаһан хэ... ябуулгануудые бэелүү... совет эрдэм наука ... үүргэ дүүргэхэ зэ... Энээнтэй дашарамду... республикын научна ... зургаанүудай, нэн тү... СССР-эй Наукануудай ... миин Сибириин отдел... Буряадай филиалай ... улам нүлөө ехэтэй ту... жа хүлеэхэ байнабди.

Нүхэд делегадууд! Партиин XXV съ... зорюулжа, КПСС-эй Ц... гаргаһан «СССР-эй ар... ажахые 1976—1980 ... хүгжөөхэ гол шэглэлнү... проектые республи... коммунистнууд, бүхы ... шад халуунаар дэмжэн, ... гэн һаналтайгаар һа... угтаа. Партийна органи... нуудта, ажалшадай с... нууд дээрэ проектые эд... тэйгээр зүбшэн ... сэлгэ, партийна ... совет зургаануудта, га... болон журналнуудай ... ... энээниие элирхэйлэн гэр... нэ.

КПСС-эй ЦК-гай прое... — элсүүлхы асари ехэ ... тэй документ мүн. Парт... XXV съездые нэрэтэй со... тойгоор угтахын, ажалдаа ... дэр дүнгүүдые туйлахын ... сэбтэ арбадахи табан ... түрүүшын жэлэй даал... нуудые амжалтатайгаар ... гэхын түлөө социалис ... сөө саашадань дэлгэрүү... тула энэ зүбшэн хэлсэ... ашаглаха хэрэгтэй.

Ленинскэ Коммунис ... тиин хүтэлбэри доро С... Буряад ороной ажалш... шэнэ, арбадахи табан ... асари ехэ зорилгонуудые ... жалтатайгаар бэелүүлхэ ... рэгтэ бүхы хүсэ ша... эрдэм мэргэжэлээ, эршэ ... ригоо элсүүлэн үгэхэ, ко... низм байгуулгын агууехэ ... рэгтэ горитой хуби... оруулха байһаниинь дам... гүй.

ЗУРАГ ДЭЭРЭ: конференциин боложо байһан зал соо.

Ц. ЦЫРЕНЖАПОВАЙ фото.

АЖАХЫЕ 1976—1980 ОНУУДТА ХҮГЖӨӨХЭ ГОЛ ШЭГЛЭЛНҮҮДЭЙ» ПРОЕКТ ТУХАЙ

ЭЛИДХЭЛ ТУШАА ҮГЭ ХЭЛЭЛГЭ

УЛААН-ҮДЫН ШЭЛЭЙ ЗАВОДОЙ МАШИНИСТ В. С. ПЕТРОВ:

Би Улаан-Үдын шэлэй заводто машинистаар 20 жэлэй туршада ажаллажа байнаб. Районой коммунистнууд намайе областной партийна конференциин делегадаар һунгажа, ехэ этигэл найдабарида хүртүүлбэ.

Заводоймнай хүдэлмэришэд ба инженерно-техническэ хүдэлмэрилэгшэд партиин ЦК-гай проектые һайшаан дэмжэжэ байна. Бидэнэр үнгэрһэн табан жэлэй үрэ дүнгүүдые согсолжо байнабди. Үйлэдбэриин ашаг үрэ дээшэлүүлхэ талаар табан жэлэй туршада ехэ хүдэлмэри хэгдээ. Манай завод шэнгэн түлишэ хэрэглэдэг болоо. Тиигэжэ шэлэй шанар һайжаруулагдаһан, шэл ехээр үйлэдбэрилэгдэдэг болоһон байна. Шэл отологшодой ажал оньһожоруулагдаа.

Манай коллектив продукци худалдаха табан жэлэйнгээ түсэбые болзорһоонь урид дүүргээд, 1 миллион түхэригэй продукци түсэбһөө гадуур худалдаа. Шэл хайлуулдаг коммунист А. Г. Мухин өөрынгөө хубиин табан жэлэй түсэбые октябриин 30-да дүүргээ. Залуу коммунист, шэл ябталагша И. И. Габеева хубиингаа түсэбые бүри апрель соо дүүргээ һэн. Шихтэ бэлэдхэгшэ Е. П. Казакова хубиингаа түсэбые мүн лэ октябрь һарада дүүргээ. Тэрэ хадаа залуушуулые һурган хүмүүжүүлэгшэ юм. Иимэ түрүүшүүл коллективтэмнай олон.

Арбадахи табан жэл шанарай табан жэл болохо байна. Бидэнэр продукциингаа шанар һайжаруулха тухай бодомжолнобди. Елэгэр шэл үйлэдбэрилхэ шэнэ онол арга орон доторнай хэрэглэгдэжэ эхилээ. Горьковско областиин Борско шэлэй завод шэнэ энэ онол арга эгээл түрүүшынхеэ хэрэглэжэ заhалhан юм. Иимэ онол арга хэрэглэхэдэ, ажалай бүтээсэ аяар 10—15 дахин дээшэлхэ байна. Хуушарһан түрүүшын системын орондо иимэ онол арга манайда хэрэглэхэдэ яанаб? Бидэнэр манай энэ дурадхалые дэмжэхыень, энэ асуудал шиидхэхэдэ туһаламжа хүргэхыень партиин областной комитедые гуйнабди.

Хүдэлмэришэдэй ажалhaa гаража, ондоо газарта ошохо ябадал олоор үзэгдэнэ. Энэ асуудалые гуримшуулхаар болоо гэжэ һанагдана. Хүдэлмэрилэгшэдэй олоор һэлгэхэ ушарhaa үйлэдбэридэ ехэ хохидол ушаруулагдана, ехэ хэмжээтэй продукци дутуу үйлэдбэрилэгдэнэ.

Манай һуурин тосхониие, тэрэнэй ойр шадархи газар дайда арюун байлгаха асуудал тушаа тогтохо хүсэлэнтэйб. Буряадай барилгын управлени манай заводой 88 байратай гэр аяар 5-дахи жэлээ барижа байна. Барилгын болзор хороохо, олон жэлдэ унжагайруулагдадаг барилгануудай тоо үсөөн болгохо эрилтын мүлөө табигдаад байбашье, Барилгын материалнуудай министерство энэ барилгада жэлдээ 100 мянган түхэриг һомолдог. Харин энэ барилгын үнэ сэн 700 мянган түхэригэй юм. Энэ хэбээрээ барилгань үргэлжэлүүлэгдэбэл, тус гэр 5—8 жэлэй туршада баригдаха байна. Иимэ байдалтай эбсэхээр аал?

Манай һуурин тосхониие халуун уһаар хангаха, трамвайна лини бариха, электрын элшэ хүсөөр хангалга һайжаруулха тухай олон жэлэй туршада хэлсэгдэнэ. Теэд хэлсээнһээ сааша энэ асуудал гаранагүй.

КПСС-эй обкомой ба горкомой секретарьнуудые, министерствэнүүдэй түлөөлэгшэдые манай заводто ерэжэ, хүдэлмэришэдтэй уулзаха, манай ажал хэрэгээр, ажаһуудалаар һонирходог болохыень хүсэнэбди.

ЗУРАГ ДЭЭРЭ: (зүүн гарhaa) Сэлэнгын аймагай «Темник» совхозой кукурузашан Б. Р. Жамбалов, Загарайн аймагай «Гигант» колхозой главна агроном К. Д. Яковлев, барилга-хабсаралгын 834-дэхи поездын барилгашадай комплексно бригадые даагша А. Д. Абреч гэгшэд конференциин забһарлалгын үедэ хөөрэлдэжэ байна.

Ц. ЦЫРЕНЖАПОВАЙ фото.

КПСС-эй СЭЛЭНГЫН РАЙКОМОЙ НЭГЭДЭХИ СЕКРЕТАРЬ М. Ж. ШАГДАРОВ:

Эдэ үдэрнүүдтэ аймагай партийна организацинуудта, ажалшадай коллективүүдтэ партиин XXV съездэдэ зорюулжа, КПСС-эй ЦК-гай гаргаһан СССР-эй арадай ажахые «1976—1980 онуудта хүгжөөхэ гол шэглэлнүүдэй» проектые зүбшэн хэлсэлгын суглаанууд болножо байна. Аймагай коммунистнууд, бүхы ажалшад КПСС-эй ЦК-гай энэ документые нэгэн һаналтайгаар һайшаан, партиин хараалһан ехэ зорилгонуудые бэелүүлхэ хэрэгтэ өөһэдынгөө хубитые оруулалсаха эрид шууд хүсэлэнтэй байһанаа элирхэйлнэ.

КПСС-эй областной комитедэй хүтэлбэри доро Сэлэнгын аймагай партийна организаци яһала амжалта туйлаа. Промышленна предприятинуудай, транспортын, барилгын, колхоз болон совхозуудай хүдэлмэри нилээд һайжараа. Аймагай промышленность продукци худалдаха табан жэлэй түсэб декабриин 28-да дүүргээ һэн. Түсэбһөө гадуур 8 миллион түхэригэй продукци үйлэдбэрилэгдөө. Табан жэлэй туршада промышленна үйлэдбэриин хэмжээн 13,6 процентээр ехэ болоо. Энэ үедэ промышленна үйлэдбэриие улам үргэдхэхэ, шэнэдхэн хубилгаха технологиинь нарижуулха, бүтээһэн продукциинь шанар һайжаруулха талаар ехэ хүдэлмэри хэгдээ. Энэ хэрэгтэ зорюулан, 8,5 миллион түхэриг мүнгэн гаргашалагдаа. Хорин янзын шэнэ продукци үйлэдбэрилэгдэдэг болоһон байна. Үйлэдбэриин гол фонднууд 34 процент, ажалай бүтээсэ 32 процент дээшэлээ бшуу.

Аймагай промышленностиин энэ амжалтада, илангаяа Бага-Холбоолжоной, Сэлэн-Дүүмын заһабари-механическа заводой, Сэлэнгын леспромхозой, Галуута-Нуурай станциин локомотивна депогой, «Сельхозтехникын» отделениин автотранспортна предприятиин, «Бурводстрой» трестын ПМК-гай коллективүүд хубитаяа ехээр оруулһан байха юм.

Ганса манай аймагай бэшэ, харин бүхы республикын үйлэдбэрилгын хүсэнүүдэй хүгжэлгэдэ ехэ удха шанартай түлишын ба энергетическэ комплексын үндэһэ һуури юһэдэхи табан жэлэй туршада байгуулагдажа захалаа гээшэ. Республикын томо томо барилгануудай нэгэн болохо Гусиноозёрскын ГРЭС-эй барилгада 171,2 миллион түхэригэй капитальна һомололго хэгдэхэ юм. Тиихэдэ Ехэ-Холбоолжоной шулуу нүүрһэнэй уурхайн хүсэндөө ороходо, жэлдээ 3 миллион тонно хүрэтэр «хара алтан» абтадаг болохо зэргэтэй.

Аймаг дотор барилгын хүдэлмэриин ехээр эрхилэгдэжэ байбашье һаань, энэ хэрэгэй ябаса мүнөө үеын эрилтые гүйсэд хангажа шаданагүй. Энэ талаар шиидхэгдээгүй асуудалнууд олон. Буряадай барилгын управлениин оньһожоруулагдамал 163-дахи нүүдэл колонно барилга-хабсаралга хэхэ хүдэлмэриин жэлэй түсэб 47—51 процент дүүргэдэг юм. Буряадай барилгын управлени хадаа энэ колоннын хүдэлмэри һайжаруулхын тула бодото хэмжээ абанагүй. Энэ эмхидэ хүдэлдэг хүдэлмэрилэгшэдые гэр байраар хүсэд хангаха социально-культурна барилгануудые бодхоохо гэжэ оролдоногүй. Тиимэһээ хүнүүд энэ коллективтэ удаан тогтоногүй, ондоо тээшээ ябашана.

Аймагай хүдөө ажахын үйлэдбэриие хүтэлбэрилгэ хадаа КПСС-эй райкомой ехэшье, орёошье ажал ябуулгань болоно. Үнгэрһэн табан жэлэй туршада Карл Марксын нэрэмжэтэ колхоз һайн амжалта туйлаа. Энэ ажахын коллектив хүдөө ажахын продуктнуудые абаха, гүрэндэ худалдаха табан жэлэй даабаринуудые сүм дүүргэжэ шадаа һэн. Тэрэшэлэн Ленинэй нэрэмжэтэ, «Эрдэм» колхозууд, Сэлэнгын совхоз мал ажал эрхилхэ хэрэгтээ яһала амжалтатай.

«НИЖНЕАНГАРСКТРАНССТРОЙ» ТРЕСТЫЕ ЭРХИЛЭГШЭ В. М КРИВОЧУПРИН:

КПСС-эй ЦК-гай проектые Байгал-Амарай түмэр замай Забайкальска участогай барилгашад халуунаар угтажа, тэрэниие бүрин дэмжэнэ, арбадахи табан жэлэй зорилгонуудые дүүргэхэ, үлүүлэн дүүргэхэ гээшэ манай нэрэ хүндын хэрэг гэжэ тоолоно. Юһэдэхи табан жэлдэ БАМ-ай барилгашад урдахи зорилгонуудаа амжалтатайгаар дүүргээ. БАМ—Тындэ, Усть-Кут—Звёздный гэжэ түмэр харгые болзорһоо урид дүүргээ, Амар болон Ленэ мүрэнүүд дээгүүр үгаа зохид хүүргэнүүдые тодхоо.

Байгаалиин үгаа орёо бэрхэ, харгыгүй газарта Буряадай республикын газар дээрэ барилгашадай үйлэдбэриин 14 коллектив байгуулагдаа. Хүдэлмэришэдэй тоо олошороо. Урдань зэрлиг тайга байһан газарта Гоуджекит, Северобайкальск, Уоян болон Северомуйск гэжэ шэнэ тосхонууд бодхоогдоо. Үнгэрһэн жэлдэ 25 мянган дүрбэлжэн метр хэмжээнэй гэр байра ашаглалгада оруулагдаа, 380 хүнэй эдеэлхэ 5 столово баригдаа. Хилээмэ бариха газар, магазинууд, эдеэ хоолой болон промышленна эд бараанай складууд болон бусад барилганууд бүтээгдэһэн байна.

Урдань бүтүү тайга байһан газарта Северобайкальск тосхон мүндэлөө. Эндэ мүнөө олон магазинууд нээгдээ, дунда һургуули болон хүгжэмэй һургуули, 20 хүнэй хэбтэхэ больницатай поликлиникэ хүдэлнэ. Шэнэ жэлэй урдахана 100 үхибүүдэй байха сад-ясли ашаглалгада оруулагдаа.

Мүнөө үедэ партиин XXV съездые нэрэтэй түрэтэйгөөр угтаха мүрысөөн барилгашадай дунда дэлгэрээ. КПСС-эй XXV съездын нэрэдэ хүртэхын түлөө олон коллектив оролдоно. Трестын коллективүүд коммунис ажалай түлөө, залуушуулые һурган хүмүүжүүлхэ хэрэгтэ олоороо хабаадана. Мүнөө үедэ коммунис ажалай ударнигай нэрэ зэргэдэ 300 гаран хүн хүртэнхэй, коммунис ажалай бригадын нэрэдэ хоёр бригада хүртөө, 14 бригада энээнэй түлөө тэмсэнэ.

Эдэ бүгэдэ барилгашадай партийна, профсоюзна, комсомолой организацинуудай ябуулжа байгаа эмхидхэлэй болон политическэ хүдэлмэриин аша үрэ мүн. Энээндэ Буряадай областной партийна организаци өөрынгөө ехэхэн хубита оруулна. БАМ-ай барилгашад партиин областной комитедэй секретарьнарай, Министрнүүдэй Соведэй, министерствэнүүд болон ведомствэнүүдэй зүгһөө саг үргэлжэ анхаралда хүртэдэг байна. Мүн БАМ-ай барилгашад аймагуудай партийна комитедүүдэй болон аймгүйсэдкомуудай зүгһөө туһаламжа абана. Илангаяа Прибайкалиин, Баргажанай, Хурамхаанай болон Хойто-Байгалай аймагуудай партийна организацинуудые энэ талаар тэмдэглэхэ хэрэгтэй.

БАМ-ай барилгада Байгал далай ехэ туһатай гэжэ мэдээжэ. Тиимэһээ республикын судна-бүтээгшэд, Зүүн Сибириин пароходствын уһан замшад, Улаан-Үдын отделениин түмэр замшад БАМ-да хэрэгтэй ашаае саг соонь зөөхэ талаар ехэ эдэбхи үүсхэл гаргана. Тэрэшэлэн республикын авиаторнууд мандаа ехэ туһа хүргөө. Республикын олохон механизаторнууд, хүүргэ баригшад болон барилгашад Тазы—Уоян харгы барилгада ехэ хүсэ гаргаа. Тиигэжэ БАМ-ай барилгашадые бүхы хэрэгсэлнүүдээр хангаха арга олгогдоһон байна.

БАМ-ай барилгада бүхы Эхэ оромнай хабаадана. Ленинградhaa, Литва, Эстони, Узбекистан болон Казахстанhaa залуу барилгашад ерэжэ, манай зэргэдэ жагсана. Саашадаа манай барилгын трестдэ партком эмхидхэхэ шухала гэжэ һанагдана.

Арбадахи табан жэлэй түрүүшын жэлдэ манай барилгашад дээшэлүүлэгдэһэн социалис уялга абанхай. Барилга-хабсаралгынгаа хүдэлмэриин жэлэй түсэб 1976 оной декабриин 20 хүрэтэр дүүргэжэ, энэ хүдэлмэриин өөрынь үнэ сэнгые 10 процентээр хямдаруулха, Байкал болон Курлы хушуунда портнуудые барижа дүүргэхэ, Байгалай тоннельһээ Нижнеангарск хүрэтэр, Уоянhaa Хойто-Муйска тоннель хүрэтэр автомашинын харгы ашаглалгада оруулхабди. Энэ жэлэй гурбадахи тосхондо орбита станци барижа дүүргэхэбди. 30 мянга гаран дүрбэлжэн метр гэр байра баригдаха.

БурАССР-эй МЕЛИОРАЦИ БА УҺАНАЙ АЖАХЫН МИНИСТР Л. А. САНЕЕВ:

Үнгэрһэн табан жэлэй туршада республикын мелиораторнууд ехэ хүдэлмэри хэжэ гараа. Энээн тушаа КПСС-эй обкомой тоосоото элидхэлдэ тодорхойгоор хэлэгдэнхэй. Тиихэ зуураа бидэнэр өөһэдынгөө материальна-техническэ бааза бэхижүүлхэ хэрэгтэ анхарал табиһан байнабди. 1975 оной октябрь һараһаа республикын уһанай ажахынуудта хэрэгтэй түмэр-бетоно хэрэгсэлнүүдые шэнэ заводнай гаргажа захалаа. «Бурводстрой» трест өөһэдынгөө 400 автомашина багтаха автобаза түхеэрээ, 100 хүнэй һуралсаха комбинат баряа, 420 хүнэй һуралсаха СПТУ-гай байра баригдажа байна.

«Бурводстрой» трест үнгэрһэн табан жэлдэ 60 миллион шахуу түхэригэй подрядна хүдэлмэри хэһэн байна. Энэмнай урдахи табан жэлэйхиһээ 2,3 дахин ехэ болоно. Юһэдэхи табан жэлэй туршада республикын мелиораторнууд 10,4 миллион түхэригэй автомашинануудые, газар малтаха техникэ болон бусад түхеэрэлгэнүүдые абаһан байна. Тиигэжэ республикын мелиоративна предприятинууд урдынхиһаа ехэ хүдэлмэри, һайн шанартайгаар хэхэ аргатай болонхой.

Уһалагдадаг болон һайжаруулагдаһан газарые ашаглаха талаар тоосоото элидхэл дотор яһала хэлэгдэһэн байна. Манай хүдэлмэридэ алдуу эндүү гаргаха ушар үзэгдэһэн байна. Илангаяа проект зохёолгын хангалтагүй байһан дээрэһээ голодоһо гаргаха ушар үзэгдэдэг. Жэл бүри барилга-хабсаралгын хүдэлмэриин 30—35 процентнь саг соогоо проектээр хангагдадаггүй байна. «Востоксибгипроводхоз» институдай зохёоһон проектын шанар олон ушарта хангалтагүй байдаг.

Уһа бүлэжэ гаргаха, газар уһалха хэрэгтэ электрын элшэ хүсэн хэрэглэгдэжэ захалаа. Мүнөө үедэ республикын колхоз болон совхозуудта мянгаад бүлүүр станци, уһа сасадаг агрегадууд бии. Энэ техникын саг соогоо заһагдаагүй байһан дээрэһээ үнгэрэгшэ жэлдэ хахадhaa олонхинь хүдэлгэгдөөгүй.

Тэрэшэлэн мелиоративна системэ болон түхеэрэлгэнүүд үшөөл хангалтагүйгөөр ашаглагдана. Һайжаруулагдаһан газар дээрэһээ баян ургаса абаха зорилго дүүргэгдэнэгүй. Энэ юун дээрэһээ болоноб гэхэдэ, уһалууриин системэнүүдэй управлени, республикын колхоз болон совхозууд уһалууриин системэнүүдые заһабарилха, саг соонь газараа һайнаар уһалха хэрэгые һайнаар эмхидхэжэ шаданагүй. Тиигэжэ уһалагдадаг газар хоер эзэтэй болошоно. Саашадаа Марийска АССР-эй дүй дүршэлһөө жэшээ абажа, газар уһалха, тэрэниие үтэгжүүлхэ хүдэлмэриие хүдөө ажахын тусхай нэгэдэлдэ даалгаха саг ерээ гэжэ һанагдана.

БУРЯАДАЙ ГЕОЛОГИЧЕСКА УПРАВЛЕНИИН НАЧАЛЬНИК Л. С. ФИЛЬКО:

Ороной Зүүн зүгтэхи районуудта промышленна али бүхы һалбаринуудые саашаань хурдан түргэнөөр хүгжөөхэ, ашагта малтамалнуудай томо, шэнэ баялигуудые ашаглаха зорилгын хараалагдаһан ушар маанадые бүри баясуулна. Тиимэһээ манай коллективүүд газар дайдын элдэб баялигуудые малтан абадаг предприятинуудые дүүрэн хүсэн соогоо хүдэлхөөр хэбтэшэнүүдые бэдэрэн оложо үгэхэ, бэдэрэлгын хүдэлмэриин ашаг үрые дээшэлүүлхэ, геофизическэ, геохимическэ түрүү шэнэ аргануудые үргэнөөр хэрэглэхэ, техническэ талаараа улам зэбсэгжэнги болохо зорилго урдаа табина.

Үнгэрһэн юһэдэхи табан жэлэй хугасаада Буряад ороной геологууд горнорудна предприятинуудта хэрэгтэй хэдэ хэдэн баян хэбтэшэнүүдые оложо үгэһэн байна. Геолого-бэдэрэлгын хүдэлмэриин ашаг үрэнь дээшэлээ, ажалай эмхидхэл һайжараа, бүтээсэ ехэтэй, орёо оньһон түхеэрэлгэнүүд хэрэглэгдэнэ. Тиигэжэ шухаг малтамалнуудай, плавикова шпадай, вольфрамай хэбтэшын хэмжээе тодорхойлхо табан жэлэй, мүн түгэсхэхы жэлэй түсэбтэ даабаринууд болзорһоо урид дүүргэгдээ. Түгнын шулуу нүүрһэнэй хэбтэшын хэмжээе элирхэйлхэ бэдэрэлгын хүдэлмэри дууһаа. Саянай хадануудта, Баунтын аймагта алтанай хэбтэшэ бэдэрхэ хүдэлмэриие мүн лэ яһала аша үрэ һайнтайгаар дүүргэһэн байнабди.

Һүүлэй жэлнүүдтэ геологуудай бэдэржэ олоһон, хэбтэшыень тодорхойлжо гаргаһан ашагта малтамалнуудай, түүхэй эдэнэй үндэһэ һуури дээрэ Забайкалиин ба Озёрно шанаржуулгын комбинадууд баригдажа эхилбэ.

ЗУРАГ ДЭЭРЭ: Улаан-Үдын прибор-бүтээлгын заводой хүдэлмэришэн Ф. К. Ишмакова, барилга-хабсаралгын 1-дэхи управлениин бригадые даагша Л. Н. Кузнецова, Гусиноозёрск хотын 1-дэхи дунда һургуулиин багша Е. Г. Истомина, прибор-бүтээлгын заводой цехэй комсомолой организациин секретарь Н. А. Фащук (зүүн гарhaa) гэгшэдые харанат.

Ц. ЦЫРЕНЖАПОВАЙ фото.

«ЗАБАЙКАЛЛЕС» НЭГЭДЭЛЭЙ ГЕНЕРАЛЬНА ДИРЕКТОР Д. Д. СЕРЕБРЕННИКОВ:

Үнгэрһэн табан жэлэй туршада арадай ажахын түсэб дүүргэхэ хэрэгтэ ой модоной һалбариин хүдэлмэришэд өөһэдынгөө хубитые оруулһан байна. «Забайкаллес» нэгэдэлэй предприятинууд хараалагдаһан түсэбһөө гадуур 2,5 миллион түхэригэй продукци худалдаа. Бэлэдхэгдэһэн модо сүм хэрэглэдэг болоһоной ашаар продукци үйлэдбэрилгэ ехэдхэгдэһэн байна.

Үйлэдбэриин ашаг үрэ дээшэлүүлхэ, модоной баялиг бүри һайнаар хэрэглэхэ зорилго урдамнай табигдана. Тиигэжэ технологическа зомгооһо, хабтагай, арболитна панель, холтоһо, шэлбүүһэнэй гурил гэхэ мэтые үйлэдбэрилгэ дээшэлүүлэгдэхэ. Модоной холтоһо минеральна үтэгжүүлгэдэ хэрэглэхэ зорилго шиидхэгдэжэ байна.

Буряадай модо болбосоруулдаг ба мебель хэдэг комбинат асаргадаһан модо үлэгдэлгүйгөөр сүм хэрэглэдэг болоо. Энэ дүршэлынь бусад предприятинуудта үргэнөөр халан абтанагүй. Ажалай бүтээсэ дээшэлүүлхэ табан жэлэй, мүн 1975 оной даабари дүүргэгдээ.

Манай һалбариин предприятинууд арбадахи табан жэлдэ ямар асуудалда анхаралаа хандуулха ёһотойб?

Яруунын аймагай, БАМ шадархи тайгада модо бэлэдхэлгэ үргэдхэхэ гэжэ хараалагдана. Урдань модо ехээр үгэдэг байһан Загарайн, Хэжэнгын, Хоринн аймагуудта энэ хүдэлмэри саашадань үргэдхэхэ аргагүй, тиимэһээ модоор баян газарта шэнэ предприятинуудые байгуулха, тэдэниие проектээр хараалагдаһан хүсэндэнь хүргэхэ зорилго табигдана.

Манай нэгэдэл Хойто-Байгалай Муя ба Уоянда модо бэлэдхэлэй пунктнуудые эмхидхэхэ гэжэ шиидээ.

Мүнөө хүдэлжэ байгаа түмэр зам шадархи ба оньһожоруулагдамал үйлэдбэритэй предприятинуудай бии байһыень хараадаа абан, һуурин тосхонуудые томодхохо, болбосон түхэлтэй болгохо, культурна ажаһуудалай, элүүрые хамгаалха зургаанудай байрануудые бариха ёһотойбди.

Холын хараата энэ зорилго бэелүүлхэ хэрэгтэ элдэб бэрхэшээлнүүд тохёолдоно. Зүүн Сибирь дотор өөһэдын предприятинуудтай болоһон «Иркутсклесстрой» трест энэ зорилго шиидхэжэ шаданагүй. Энээниие бидэнэр Баргажанай, Байгалай, Клюевскэ леспромхозуудай, Сэлэнгын, Байгалай модоной баазануудай жэшээ дээрэһээ харанабди. Буряадай барилгын управлени барилга эрхилхэ захил абанагүй. Тиимэһээ ажаһуудалай эрилтэ хангаха комбинат, столово, хүүгэдэй комплекс, гэр байра баригданагүй. Мебельнэ фабрикын барилга ехэ унжагайруулагдажа байһаар. Улаан-Үдын Октябрьска районд лесотехническэ һургуулиин һуури табигдаһан байбашье, барилгань гурбадахи жэлээ зогсоогдонхой.

Барилга эрхилхэ зорилго амжалтатайгаар шиидхэхын тула СССР-эй Минлеспромой ба Минпромстройн зүгһөө подрядна хүдэлмэриин хэмжээ ехэ болгохо, үгы hаа республика дотор бэеэ даажа байһан барилгын тусхай организаци эмхидхэхэ хэрэгтэй.

УЛААН-ҮДЭ СТАНЦИИН КАЛИНИНАЙ НЭРЭМЖЭТЭ ЛОКОМОТИВНА ДЕПОГОЙ МАШИНИСТ Г. Д. ТОРОНОВ:

Локомотивуудые жолоодогшод, заһабаринлагшад шэнэ табан жэлдэ арадай ажахые хүгжөөхэ түсэб тушаа партиин гаргаһан проектые гүн сэдьхэлһээ һайшаана, хани халуунаар дэмжэнэ. КПСС-эй ЦК-гай проект соо совет хүнүүдэй материальна һуудал байдал улам дэлгэр болгохо, культурна эрилтыень гүйсэд дүүрэн хангаха ехэ зорилгонууд хараалагдаа. Энэ ушар бидэнниие бултыемнай ехээр баярлуулна.

Партиингаа энэ ехэ анхаралда харюу болгон, бидэ арбадахи табан жэлэй даабаринуудые дүүргэхын тула бүри габшагайгаар хүдэлхэ гэһэн эрмэлзэлтэй байһанаа элирхэйлэн мэдүүлнэбди.

Бүри һайнаар хүдэлхэ арга боломжотойшьебди. Энээниие үнгэрһэн юһэдэхи табан жэлэй туршада туйлаһан амжалта баримталан гэршэлнэ. Локомотивна депогой коллектив арадай ажахын ашаа зөөхэ табан жэлэй түсэб сентябриин эхеэр, жэлэй түсэб декабриин 2-то дүүргээ һэн.

«Социалис мүрысөөнэй эмхидхэлые саашадань улам һайжаруулха тухай» КПСС-эй ЦК-гай тогтоолые бэелүүлэн, манай депогой ажалшад «Түргөөр ябуулха, ехэ арьбалалта туйлаха» гэһэн уряа доро мүрысөө үргэнөөр эмхидхээ һэн. Электровозуудые һайнаар ашаглахын, улам түргөөр ябуулхын, ажалай бүтээсэ бүри ехээр дээшэлүүлхын түлөө тэмсэл дэлистэйгээр дэлгэрһэн байна. Машинистнууд Н. Д. Очиров, В. Е. Дунаев М. Н Карымов, С. А. Абрамов болон бусад олоной үүсхэлээр сүүдхэ соо поездын гүйсые 1.000 километртэ хүргэхын түлөө ехэ тэмсэл үргэлжэлөө. Нёдондоной декабрь һарада энэ хүсэл бэелүүлэгдэһэн байна. Тиихэдэ декабриин 28-да электровозуудай сүүдхын ябаса 1.025 километртэ хүрөө һэн. Бидэ машинистнууд шэнэ табан жэлэй туршада энэ туйлалтые юрын нормо болгохо гэһэн зорилго урдаа табинхайбди. Энэ тэмсэлдэ түмэр замай Улаан-Үдын отделениин бүхы албан болон һалбаринуудай коллективүүд оролсонхой гэжэ мэдүүлнэбди.

Манай отделениин коллектив арбадахи табан жэлэй туршада 1975 ондо туйлаһан үрэ дүнгүүдтэй сасуулхада, ашаа зөөлгые 35 процент, ажалай бүтээсэ 25—25 процент ехэ болгохо, ашаа зөөлгын үнэ сэнгые 10 процент хямдаруулха зорилготой. Тиимэһээ мүнөө техническэ бэлэдхэлэй, хүмүүжүүлгын ехэ хүдэлмэри ябуулагдана. Гэхэтэй хамта манай хүдэлмэридэ түбэг татадаг элдэб ушаралнууд тохёолдоно. Улаан-Үдын ТЭЦ, талха тарянай продуктнуудай управлени, Сэлэнгын ЦКК, Гусиноозёрскын ГРЭС, мяха-консервын комбинат болон бусад хэдэн газарта вагонууд саг соогоо ашаалагданагүй гү, али ерэһэн ашааниинь буулгагданагүй. Улаан-Үдын, Тальцын, Дивизионная станцинууд үргэдхэгдэнэгүй, тиигэжэ поездүүд удаан байха баатай болоно.

Вокзал, аэропорт хадаа хотын угтамжын үүдэн гэжэ хэлсэдэг. Гэхэ зуура манай Улаан-Үдэ станциин вокзал ехэл үзэмжэгүй, үйтан байдалтай. Энэ вокзал хэзээ заяанда, городой 50 мянган хүн зонтой байхада баригдаһан юм. Харин мүнөө нийслэлэймнай хүн зон 300 мянганhaa дээшэ гарашаба бшуу.

РЕСПУБЛИКЫН ГОСПЛАНАЙ ТҮРҮҮЛЭГШЭ Д-Н. Т. РАДНАЕВ:

Республикын Госплан арадай ажахын бүхы һалбаринуудые жэгдээр, хоорондоо холбоотойгоор хүгжөөхэ асуудал шэнжэлдэг юм. Тиихэдэ ажахын зарим һалбаринууд гээгдэлдэ орожо, республикын экономико хүгжөөлгэдэ һаад ушаруулдаг байна. Нэн түрүүн ниитын үйлэдбэри болон ажалай хүсэнэй хэмжээн хоёрой хоорондо, капитальна һомололго ба барилгын эмхинүүдэй хүсэн хоёрой, ашаа зөөлгын хүгжэлтэ ба автомобильна транспортын хүсэн гэхэ мэтын хоорондо алгасаа гарана.

Жэшээнь, мүнөө үедэ үйлэдбэридэ 10 мянгаад хүн дуталдана. Тиигэжэ саг үргэлжэ хүгжэжэ байгаа үйлэдбэриие хүдэлмэришэдөөр хангаха гээшэ шухала асуудал болоно. Илангаяа шэнэ табан жэлдэ республика дотор томо томо промышленна предприятинууд бодхоогдохоор хараалагданхай. Тиимэһээ арадай ажахын бүхы һалбаринуудта хүшэр хүндэ ажалда оньһожоруулга, автомат үргэнөөр хэрэглэхэ тон шухала болоно.

Хоёрдохёор, хото болон хүдөөдэ хүнүүдэй һуудал байдал һайжаруулха хэрэгтэ анхарал ехээр табигдаха болоно. Бүхы капитальна һомололгын 30—35 процентнь гэр байра болон культурна ажаһуудалай барилгануудые бүтээлгэдэ зорюулагдаха ёһотой гэжэ һанагдана. Хүдөөдэ урдынхидал адли пээшэнээр дулаасуулагдадаг гэр бариха бэшэ, харин мүнөө үеын эрилтэ хангаха, халуун уураар дулаасадаг, канализацитай байшангуудые бодхоохо саг ерээ.

Гурбадахяар, бидэнэр өөһэдөө ажал хэдэг хүсэндөө гамтайгаар хандаха ёһотойбди. Ажалша хүсые зүбөөр хэрэглэхэ, үйлэдбэриие һайнаар эмхидхэхэ, хүнүүдтэ бүтээсэ ехэтэйгээр ажаллаха арга олгохо шухала. Энэ талаар бүхы хүтэлбэрилэгшэд, инженерно-техническэ хүдэлмэрилэгшэд анхарал оролдолго гаргаха ушартай.

Шэнэ табан жэлдэ арад зоной хэрэглэдэг эд бараа үйлэдбэрилхэ хэрэгтэ анхарал ехээр табигдаха ушартай. Урдань энээндэ манай предприятинуудай директорнүүд, илангаяа тэдэниие хүтэлбэрилдэг министерствэнүүд арад зондо хэрэгтэй эд бараа үйлэдбэрилхэ хэрэгтэ дураагүйгөөр хандадаг байгаа. Жэшээнь, Улаан-Үдын авиационно заводто республикын хүтэлбэрилхы зургаанууд нёдондо 16.600 мянган түхэригэй арадай хэрэглэмжын эд бараа гаргаха даабари үгөө һэн. Теэд СССР-эй минавиапром энэ заводто ороёдоо 9400 мянган түхэригэй тиимэ эд бараа гаргаха түсэб хүргэһэн байна. Мүн иимэ ушар шэлэй заводто болон бусад предприятинуудта үзэгдэһэн байха юм.

Арадай хэрэглэмжын эд бараа үйлэдбэрилгэдэ гаргашалагдаха салин хүлһэн болон түүхэй эдэй түсэблэгдэдэггүй байһан ушар энээндэ ехэ һаад ушаруулна. Шэнэ табан жэлдэ КПСС-эй ЦК-гай проектын ёһоор энэ шухала хэрэгтэ анхарал табигдаха ёһотой.

Шэнэ табан жэлдэ эдеэ хоолой промышленностиие саашань хүгжөөхэ тон шухала. Улаан-Үдэ хотодо пивын шэнэ завод, мүн иимэ заводуудые Баргажанда, Яруунада бариха хэрэгтэй. Улаан-Үдэ хотодо хилээмэнэй шэнэ завод бариха тон шухала. Иимэ заводуудые Северо-Байкальскда, Түрүнтаевада бүтээхэ хэрэгтэй. Манай ой тайгын баялиг болохо һархяаг, жэмэс консервэ болгохо предприятинуудые томодхохо саг ерээ.

Эдэ ехэ барилгануудые бүтээхын тула барилгын материалнуудые ехээр гаргадаг болохо шухала.

УЛААН-ҮДЫН НАРИН СЭМБЫН КОМБИНАДАЙ ДИРЕКТОР К. П. АЛЬЦМАН:

Манай комбинадай коллектив бүхы совет арад мэтэ партийна организациин хүтэлбэри доро эршэмтэй шангаар ажаллаһан байна. 1975 оной апрель һарада продукци гаргаха табан жэлэй түсэб дүүргэгдээ һэн. Табан жэлэй түсэбһөө гадуур 260 миллион түхэригэй продукци худалдагдаа. Ажалай бүтээсэ 1,5 дахин дээшэлүүлэгдээ. Наймадахи табан жэлэйхитэй сасуулхада, продукци үйлэдбэрилгэ 1,8 дахин дээшэлээ.

Комбинадай үйлэдбэриие бүхы дээрэнь шэнэдхэн байгуулха, шэнэ техникэ ба түрүү технологи нэбтэрүүлхэ талаар ехэ хүдэлмэри хэгдэһэн байна. Энээнэй ашаар продукциин шанар эрид һайжаруулагдаа. 1976 ондо продукциимнай 14 процентнь эрхим шанарай Гүрэнэй тэмдэгтэйгээр гаргагдаха юм. Энэмнай ехэ тэмсэлэй эхи заха мүн болоно.

Үнгэрһэн табан жэлэй туршада гол үйлэдбэримнай шэнээр зэбсэгжүүлэгдээ, поточно ба конвейерна лининүүд тодхогдоо. Нэхэлгын шэнэ станогуудые хэрэглэһэнэй ашаар сэмбэ нэхэгшэдэй ажалай бүтээсэ 2,5 дахин дээшэлһэн байна. Ажалай эрхэ байдал һайжаруулха талаар ехэ хүдэлмэри хэгдээ.

Эдэ бүгэдэ коллективэймнай эршэмтэй ажалай ашаар туйлагдаа. Комбинадай хүдэлмэрилэгшэд социалис уялгануудаа, өөһэдынгөө хубиин түсэбүүдые дүүргэһэнэй ашаар технико-экономическа һайн үрэ дүнгүүдые туйлаа. Урданай мэтэ түрүү зэргэдэ коммунистнууд ба комсомолшууд жагсан ябаһан байна. Партийна, профсоюзай, комсомолой организацинууд социалис мүрысөө зүбөөр эмхидхэһэн, табан жэлэй түсэбые болзорһоонь урид дүүргэхэ хэрэгтэ хүдэлмэрилэгшэдые эмхидхэн жагсааһан байна.

Табан жэлэй туршада коллективнай ехээр хүгжөө. Дээдэ мэргэжэлтэй инженерно-техническэ хүдэлмэрилэгшэдэй тоо 3 дахин олошороо. Сэмбэ нэхэгшэдэй, утаһа ээрэгшэдэй 60 гаран процентнь дунда ба тусхай дунда һургуулитай болонхой.

Һуралсал комбинадаймнай бүхы коллективэй гол шухала зорилго болонхой. Энэшье ойлгосотой. Шэнэ техникэ, орёо технологиие имагтал мэргэжэл, шадабари ехэтэй кадрнууд ашаглажа шадаха юм.

Мүнөө хотэ манай коллектив КПСС-эй XXV съездэдэ зорюулжа, партиин ЦК-гай гаргаһан «СССР-эй арадай ажахые 1976—1980 онуудта хүгжөөхэ гол шэглэлнүүдэй» проектые ушан зүрхэнһөө һайшаажа, зүбшэн хэлсэжэ байна. Тиихэтэй хамта комбинадай ажалшад тодорхой дурадхал оруулна. Предприятиин бүхы шатын хүдэлмэриин шанар һайжаруулха гэжэ хараалагдана. Үйлэдбэриин ашаг үрэ дээшэлүүлхэ ба хүдэлмэриин шанар һайжаруулха арга боломжонууд элирүүлэгдэжэ байна.

Манайда бар хүсөөр бүтээгдэдэг ажалай хуби үшөө ехэ байһаар. Иимэ хүдэлмэри оньһожоруулха зорилго урдаа табинабди. Оронойнгоо зарим институдуудай туһаламжаар нооһо илгаха конвейер зохёогдоо. Нооһые вагонуудhaa буулгаха ба сомохо хүдэлмэри оньһожоруулха туршалгын участок энэ жэлдэ эмхидхэгдэхэ юм.

Манай һалбари хүнгэн гэжэ нэрлэгдэдэг. Гэбэшье хүдэлмэришэдэймнай хэдэг ажал хүнгэн бэшэл даа. Манай комбинат гурбан халаанда ажаллана. Тусхай графигай ёһоор амарнабди. Тиимэһээ ажалаа жэгдэ һайнаар, эмхи гуримтайгаар эмхидхэхэ ёһотойбди. Манай ажалда минута бэшэ, секунда удха шанартай. Иимэ ажалые ехэнхидээ эхэнэр хүдэлмэришэд бүтээнэ. Тэдэнэй ажал хүнгэн болгохо, тэдэниие халуун анхаралаар хүреэлхэ ёһотой болонобди.

Манай эхэнэрнүүд партиин ЦК-гай проектые зүбшэн хэлсэхэ зуураа, һүниин халаание усадхаха эрилтэ табина.

Саашань хэлэхэдэ, комбинадай гэр байра, социально-культурна объектнүүдые бариха шухала гэжэ тоолонобди.

Уласхоорондын ШЭНЖЭЛЭЛ

ПОРТУГАЛИДАХИ БЭРХЭШЭЭЛТЭ БАЙДАЛ

Португалида шэнэ жэлэй hайндэр хёморооото тулалдаанай муулартай байба. Порто городто, мүн Лиссабон шадар январиин 1-дэ ажалшадай демонстраци болоо. Ноябриин 25-да болоhон буhалгаанда хабаадаhан сэрэгэйхидэй хаалтатай байhан эндэхи түрмэнүүдтэ демонстрантнуудай дүтэлхэлөөр полици тэдэниие бууджа эхилээ. Тиигэжэ гурбан хүн алуулhан ба зургаан хүн шархатаhан байна.

Энэ зэбүүрхэмэ ааша Португалиин олониитын дунда hанаа зоборитой байдал тохёолдуулба. Тиигэжэ баруунай тала баримталдаг хүсэнүүдэй гэмээр орон доторнь тохёолдоhон политическэ талаар бэрхэшээлтэ байдалые улам шахардуу болгобо. Энэ үйлэ хэрэгэй яаха аргагүй хорото сэдьхэлээр эмхидхэгдэhэниие тайлбарилан, Португалиин компарти нягта наринаар мүрдэлгэ хэжэ, гэмтэй хүнүүдые элирүүлэн, шанга хэhээлтэдэ оруулха эрилтэ табяа. Тиигэхэ зуураа, Португалиин компарти демократическа ба түрүү үзэлтэй хүсэнүүдэй нэгэдэлые бэхижүүлхэ, фашизмын дахяад тогтохо ябадалда эсэргүү тэмсэлэй фронт байгуулха, социалис замаар хүгжэхэ шэнэ, демократическа Португали байгуулхын түлөө тэмсэл үргэдхэхые уряалаа.

Ажабайдалайнгаа алишье талаар бэрхэшээлтэ үедэ Португали 1976 ониие угтаба. Нэгэ талаhаань харахада, революцида эсэргүү ангинуудай хэдышье тэмсэлээ шангадхажа байгаа hаа, фашис-диктатурын дарлалта доро аяар таби шахуу жэлдэ байhан энэ обществые үндэhөөрнь хубилгаха хүдэлөөн үргэлжэлhөөр. Демократическа эрхэ сүлөө гол түлэб тогтоогдоо, промышленностиие гүрэнэй мэдэлдэ абалга монополис капиталда шанга сохилто боложо үгөө. Яhала амжалтатайгаар үнгэргэгдэжэ байhан аграрна реформонь хүдөө нютагуудайнь феодальна шахуу байдалыень усадхажа захалаа. Ажалшадынь экономическа ба социальна талаар табиhан эрилтэнүүдтэ яhала хангалта абаа.

Нүгөө талаhаань харахада, Португалиин экономическа байдал нилээд ядуухан гээшэ. Уласхоорондын ба национальна монополинуудай, тэрэшэлэн капиталис гүрэнүүдэй эмхидхэhэн экономическа хашалта оронойнь экономикые бэрхэшээлтэ байдалда оруулаа. Тэрээнhээ гадна, баруун бүхы оронуудые нэрбэhэн экономическа ба финансова ниитэ кризис Португалида муугаар нүлөөлнэ. Эд бараанай үнэ сэн ургана, ажалшадай ажалгүйдэлгэ улам үргэдэнэ.

Португалиин политическэ байдал тухай хэлэхэ болоо hаа, 1975 оной эсэстэ зэбсэгтэ хүсэнүүдэйнь хүдэлөөндэ шанга арсалдаанууд гараhан, гүрэнэй засагай органуудта баруунай тала баримталдаг хүсэнүүдэй байдал нэгэ бага бэхижэhэн, аюулта хархис ябуулганууд үргэдэhэн байна. Мүнөө болотор политическэ зүрилдөөн гуримшуулагданагүй, саг зуурын 6-дахи правительствые хубилгаха тухай унжагайрhан хөөрэлдөөн үшөөл үргэлжэлhөөр.

ПИНОЧЕТ ГАНСААРДАЖА ЭХИЛЭЭ

Харин оронуудай газетэнүүд: «Чилиин хунта унажа эхилээ», «Зонхилогшын журам hулараа», «Пиночедэй тала баригшад үсөөржэ захалаа» гэhэн гаршагтайгаар үндэр тушаалта генералнуудай «буhалгаан» тухай Чилиhээ олон тоото мэдээсэлнүүдые hүүлэй үдэрнүүдтэ толилбо. Саада захань март хүрэтэр болзортойгоор Пиночедтэ хэгдэhэн ультиматум доторoo арбан генерал зонхилогшодо тушаалhаа зайлаха эрилтэ табяад, торонойнгоо хүгжэлтын хараа замые шууд түргөөр үндэhөөрнь шиидхэхэ» гэhэн дурадхал оруулаа. Тодорхойлон хэлэбэл, орон доторoo дүүрэн эрхэтэ эзэн болоод, ямаршье хуули мэдэрэнгүйгөөр хүн зониие мүшхэдэг, мүрдэдэг, сүүдлэдэг ба хюдалга хэдэг национальна тагнуулай управлени (ДИНА) гэдэгые, ондоогоор нэрлэбэл, Пиночедэй гестапые усадхан тарааха эрилтэ генералнууд табяа.

Генералнуудай табиhан эрилтэ хадаа Пиночедэй журамай hандаран унажа эхилhэнэй гэршэ болоно. Энэ ушартай дашарамдуулан, Англиин «Таймс» газетэ «гүрэнэй засагай хүтэлбэридэ байха зуураа, политическэ, экономическа ба моральнашье талаар өөрынгөө ажал ябуулгые харюулжа шадаагүйб гэжэ Пиночет мүнөө мэдэрхэ ёhотой» гээд бэшэнэ. Үнэхөөрөөшье, хунтын ябуулhан экономическа политика оронoo айхабтар бэрхэшээлтэ байдалда оруулаанхай. Үйлэдбэринь саг үргэлжэ доошоо (hүүлэй жэлдэ 25 процентээр) болоно, валютын сэн тон ехээр (нёдондо жэлдэ 340 процентээр) унана. Чилиин хүн зоной 15 процентнь ажалгүй. Һүүлэй хоёр жэлэй туршада розничо эд бараанай үнэ сэн 32 дахинаар дээшэлhэн байна. Хүн зониие олоор түрмэдэ хааха, хамаг бүхы эрхэ сүлөө хаhаха ябадалыень бүхы дэлхэйн хүн зон зэбүүрхэн буруушаана. Иигэжэ Чилиин хунта уласхоорондын газаашалгада орожо байна.

Пиночедэй политикын панхаруутан hалажа байhан ушарhаа тэрээнтэй хамта гүрэнэй засаг унагаалгада эгээл эдэбхитэйгээр хабаадалсагшад мүнөө өөрэhөөнь холодожо захалаа. Урдань Чилиин президент байhан, оронойнь христианско-демократическа партиин хүтэлбэрилэгшэ Эдуардо Фрей гэгшын эдэ үдэрнүүдтэ харуулжа байhан аяг аашань мүнөөнэй байдалай элитэ гэршэ болоно. Сальвадор Альендын правительствын унагаагдахада энэ ажал ябуулагша эгээл түрүүлэн hайшаан дэмжэгшэдэй нэгэн, Чилиин шуhата хёмороондо сэхэ гэмтэн байhан аад, мүнөө Пиночедтэй харилсаа холбоотой байхаhаа ог таhа арсанхай. Урдань оронойнь президентнүүд байhан хүнүүдые, тэрэшэлэн политическэ элитэ ажал ябуулагшадые хабаадуулан, хунтын дэргэдэ зүбшэхы үүргэтэй орган байгуулхые Пиночет hанаашаланхай. Зонхилогшо генералай гүрэнэй энэ советдэ орохо дурадхалhаань Эдуардо Фрей эрид арсаа. Гэбэшье, өөрынгөө хархис үзэлөөр мэдээжэ болоhон, урдань президент байhан Хорхе Алессандри гэгшэ зонхилогшын энэ уряае дэмжэхээр бэлэн байhанаа мэдүүлээ.

Пиночедэй дотоодын политикын иимэ урагшагүй байдал, тэрэшэлэн хунтын уласхоорондын газаашалгада орожо байhан ушар Чилидэхи журамые усадхаха эрилтэтэйгээр хэгдэhэн генералнуудай буhалгаанай эшэ үндэhэн болоно. Гэбэшье, Сантьягоhаа мэдээсэгдэhэнэй ёhoop, Чилиин агаарай-сэрэгэй хүсэнүүдые толгойлогшо Густаво Ли Гусман эдэ 10 генералнуудые толгойлно. Тэрэ хадаа 1973 оной сентябрьда хэгдэhэн фашис урбалтын удамаршадай нэгэн юм. Эдэ генералнуудай хэжэ байhан ябуулгын уг зорилгонь юуб гэхэдэ, тогтооhон журамайнгаа миил нюур талыень хубилгаад, хархис журамые үлөөхэ гэhэн.

ИНДОХИТАДТА БОЛОЖО БАЙҺАН ХУБИЛАЛТАНУУД

Дэлхэйн социализмын байдалай улам бэхижэжэ, бүхы дэлхэй дээрэ эб найрамдалай хэрэгэй батажажа байhанаараа 1975 он онсо илгаатай байба. Индохитадта hүжэржэ боломоор дайнай аюул усадхагданхай. Дэлхэйн энэ районд үни удаан саг соо хүлеэгдэhэн гансахан амгалан байдал хангагдаа бэшэ, Вьетнамай, Лаосой ба Камбоджын арадуудай хуушан сагай байдалhаа таhаржа, шэнэ общество байгуулха хэрэгтэ бүхы хүсэеэ зорюулха арга нүхэсэл хангагдаба.

Вьетнамай арад зон бүхы орон дотороо социализм байгуулжа эхилбэ. Арадай революционно партиин хүтэлбэри доро лаос арад национально-демократическа революци хэжэ дүүргээд, оронойнгоо экономико болон ниитын байгуулалтада хубилалта хэжэ оробо. Энэ тэмсэлэйнь уг зорилго хадаа капитализмые алад гаража, социализм байгуулга болоно. Бэеэ даагаад хүгжэхэ замда мүн Камбоджо гаранхай. Январиин 5-да энэ оронoй ниислэл хото — Пномпеньдэ демократическа Кампучиин туг үргэгдэhэн байна. Хүсэндөө ороhон шэнэ конституцитай зохилдуулан, кхмер хэлэн дээрэ Камбоджо иимэ шэнэ нэрэтэй болобо.

Демократическа Кампучи хадаа хүдэлмэришэдэй, тарияшадай, бүхы ажалшадай арадай гүрэн гээд конституци дотор хэлэгдэнэ. Үйлэдбэрилгын бүхы хэрэгсэлнүүд гүрэнэй, коллективүүдэй зөөри болгогдонхой.

Гадаадын политикада демократическа Кампучи бэеэ даанхай байдалай ба газар дайдын ойроо хүртэшэгүй байhанай үндэhэ hуури дээрэ бүхы оронуудтай таатай зохид харилсаа баримталха, колониализмда эсэргүү тэмсэхэ, арадуудай бэеэ даанхай байхын түлөө, эб найрамдалай, хани нүхэсэлэй, демократиин, бүхы дэлхэй дээрэ үнэн зүб ба социальна хүгжэлтын түлөө байха хүсэлэнтэй.

Демократическа Кампучиин гүрэнэй герб дээрэ уhалууриин ханаабуудтай барайгарай полинууд, барайгарай хоолосоор гоёогдоhон заводуудай корпусууд зураатай. Энэ хадаа ажалай hүлдэ болоно. Дайнай hүүлэй бэрхэшээлтэ байдалые усадхажа, бэеэ даанхай байдалаа бэхижүүлжэ, олониитэ зонойнгоо байдал hуудалые hайжаруулхын тула арадайнгаа ажахые hэргээн бодхоохо ба хүгжөөхэ гээшэ шэнэ Камбоджын гол зорилго болоно. Мүнөө совет хүнүүд, социалис хани нүхэсэлэй оронуудай арадууд, түрүү үзэлтэй бүхы хүн түрэлтэн шэнэ ажабайдал байгуулжа эхилhэн Индохитадай арадуудые hайшаан дэмжэжэ байна.

Ю. ЛОПАТИН,
А. МЕДВЕДЕНКО,
А. БИРЮКОВ.
(ТАСС).

Фенологой тэмдэглэлhээ

ХУДАЛША ДУҺАЛТАЙ ХУСА ҺАРА

Эртэ урдын грегүүд январь (хуса) hарые сагай бурхан Янусай нэрээр «януарис» гэжэ нэрлэдэг байгаа. Мүн урдын славянуудай литын ёhoop энэмнай мүльhэтэ hара (ледовой месяц) болоно бшуу. Харин Азиин монгол, буряад, түгэд, япон болон бусад арадууд энэ hарые Хуса гээд нэрлэнэ. Үбгэд, хүгшэдэй хэлсэдэгэй ёhoop, январь hарада хусын хүл хуха хүрэдэг байгаа гэхэ.

Зүгөөр жэл бүхэнэй hара бүхэн ондо ондоонууд байдаг. 1973 оной декабриин hүүлэй табан хоногто сагай уларил ехэ зөөлэн, дулаан байгаа hэн. Тиихэдэ саhан ехээр ороо. Харин 1975 оной декабриин hүүлшын үдэрнүүд тад ондоо байба. Саhан бага hэн. 1975 оной январиин нэгэнэй үглөөгүүр 31 градус хүйтэн байгаа. Мүнөө 1976 оной январиин нэгэнэй үглөөгүүр термометр 26 градус хүйтэниие харуулба.

Эшээнэй амитад бүхэ нойроор унтанхай. Саhаар хушагдаhан баабгайн эшээн соо дулаашаг. Эмэ баабгайнь мүнөө үедэ хоёр гүлгэ гарганхай. Тэдэнь тон жаахануут, оройдоол хахад килограмм шэгнүүртэй.

Хуса hара — гутаар загаhанай халуун хаhа. Энэ загаhан уhанай гүйхэн газарта шулуун доогуур гүлдирэн сэнгэнэ. Тиихээр байтараа эдэ загаhад түрьhэеэ хаяжа эхилдэг.

Январь hарада эгээл хүйтэн жабар бууна. Яхад ороной Верхоянскда 70 градус хүйтэн нижаганана. Харин Антарктидада зун болонхой. Арктикада шэрүүн hалхин, шэмэрүүн жабар шуухиржа эхилэнхэй.

Эгээл энэ hарада Хара далайн эрьедэ цитрус саадуудай ургаса — мандарин, апельсин, лимон хуряагдана.

Урданай буряадууд «Наран хүреэтэхэдээ, хүйтэн болодог», «Нохойнууд ехээр наадахадаа, жабар хүлеэдэг» гээд хэлсэдэг.

Хуса hара — үбэлэй эгээл хүйтэн hара.

С. СКОЛЬЖИКОВА,
СССР-эй Географическа бүлгэмэй гэшүүн.

БҮРГЭДЭЙ ТУҺАЛАМЖААР АГНАЛГА

БЕРКУТ гэжэ бүргэдэй туhаламжаар агналга Киргизэй хадата нютагуудта үргэнөөр алдаршанхай юм.

Энэ агнуурида дуратайшуул хангил үндэр хабсагайнуудта гаража, далижаагүй байhан дальбараануудые бараад, hургадаг байна. Хоёр-гурбан hарын үнгэрхэдэ, дальбараагай дэгжэжэ хүсэ нэмэхэдэнь, тэрэшие абажа, түрүүшынгээ агнуурида гарадаг.

ЗУРАГ ДЭЭРЭ: Ошско областиин «Совет» совхозой 77-той пенсионер Турдукул Бегиев бүргэдөө агнуурида табижа байна.

ТАСС-ай фотохронико.

Хилын саанаhаа

• телефон • телеграф • радио

ДЭЛХЭЙН ГАЗЕТЭНҮҮД ЮУН ТУХАЙ БЭШЭНЭБ

Дүтын Зүүн зүг тушаа Совет правительствын абаhан мэдүүлгэ гадаадын хэблэлэй анхарал ехээр татана. Уласхоорондын ехэ ехэ информационно агентствэнүүд тэрэнэй бүрин текстые гү, али хуряангыгаар толилно. Хуулита эхэнэрнүүдэйнгээ түлөө тэмсэдэг араб арадуудай үнэн зүб тэмсэлые дэмжэн, өөhэдhөөнь дулдыдаhан бүхы юумэ, тэрэ тоодо Дүтын Зүүн зүгтэхи байдал тухай асуудалые зүбшэн хэлсэхын тула ООН-ой Аюулгүйн Соведэй hаяын үдэрнүүдтэ зарлагдаха заседанида эдэбхитэйгээр хабаадаха хүсэлэнтэй байhанаа Советскэ Союз мэдүүлнэ гээд мэдээсэлнүүд дотор хэлэгдэнэ. Дэлхэйн энэ районд[о]хи байдалые политическэ аргаар дары гуримшуулха шухала.

Хэрбээ Аюулгүйн Соведэй бүхы гэшүүдэй, илангаяа Соведэй саг үргэлжын гэшүүн гүрэнүүдэй Дүтын Зүүн зүгтэхи аюултай байдалые зайсуулхын тула политическэ харюусалгатай байhанаа мэдэрээд, нүлөө ехэтэй ажал ябуулаа гээшэ hаань, Аюулгүйн Совет энэ үйлэ хэрэгтэ hайн нүлөө үзүүлжэ, ехэ хубитаяа оруулжа шадаха гэжэ Совет правительство тоолоно гээд Каирай МЕН агентство мэдүүлгын удха тухай дэлгэрэнгыгээр мэдээсэхэдээ тэмдэглэнэ.

Дүтын Зүүн зүгэй байдалые гуримшуулан шиидхэхэ Женеведэхи эбэй конференциин хүдэлмэриие дары hэргээхэ шухала гэжэ Советскэ Союз тоолоно гэжэ Францийн «Фигаро» газетэ мэдээсэнэ.

Түсэбтэ долоодохи табан жэлдэ, 1990 он болотор НРБ-гэй экономикые хүгжөөхэ гол шэглэлнүүд тухай БКП-гэй ЦК-гай Тезисүүдтэ зорюулагдаhан түрүү бэшэгүүдые Болгариин түбэй газетэнүүд толилно. Энэ документ хүгжэлтын шухала шатада — хүгжэнги социалис общество байгуулгын шатада оронoo хурдан түргөөр эрдэм ухаанда үндэhэлэн хүгжөөхэ программа болоно гэжэ «Работническо дело» газетэ бэшэнэ.

КПЧ-гэй XV съездые нэрэтэй солотойгоор угтахын түлөө республикын ажалшадай социалис мүрысөө үргэнөөр дэлгэрүүлжэ байhан тухай хөөрэhэн материалнуудые Чехословакиин «Праце» газетэ тунхаглана.

СССР-эй ба МНР-эй хоорондохи хани барисаан нэгэ нэгэндээ туhалалсаха тухай договорто гар табигдаhаар 30 жэлэй ойе hайндэрлэлгэдэ зорюулагдаhан материалнууд Монголой хэблэлэй гол анхаралда байhаар. Манай ороной ажалшад энэ алдарта hара, үдэрые агууехэ совет арадтай эбдэршэгүй аха дүү ёhоной хани барисаанай ехэ hайндэр болоно гэжэ баярай оршон байдалда тэмдэглэхые бэлдэжэ байна гээд «Үнэн» газетэ бэшэнэ.

(ТАСС).

ЛИССАБОН

Ашаг үрэ ехэтэй харилсаан

ТАСС

1974 оной декабриин 19-дэ СССР-эй ба Португалиин хоорондо гар табигдаhан правительствануудай хоорондын худалдаа наймаанай хэлсээнэй бэелүүлэгдэжэ байhые шалгахын, мүн тэрэниие амжалтатайгаар бэелүүлхын тула шухала хэмжээнүүдые абаха Совет-португалиин хамтын комиссиин нэгэдэхи сесси эндэ боложо дүүрэбэ.

Үгэеэ ойлголсолгын оршон байдалда үнгэрhэн сесси дээрэ Португалиин Республикын Президент Кошта Гомешой 1975 оной октябрь hарада Советскэ Союзда ерээд байха үеэр гар табигдаhан Совет-португалиин декларациин үндэhөөр али алиндань ашатай туhатай, адли тэгшэ эрхэтэй харилсаае саашадаа бүхы талаарнь үргэдхэн бэхижүүлхэ шухала гэжэ тэмдэглэгдэбэ.

Гадаадын худалдаа наймаанай асуудалнуудаар, мүн харилсаа холбооной бусад бүхы асуудалнуудаар Совет-португалиин харилсаае хүгжөөхэ шухала гэжэ хөөрэлдөөнүүдэй үедэ Совет делегаци тэмдэглээ. Энэ ушар аюулгүй байдалай ба харилсаа холбооной асуудалнуудаар ниитэ Европын түгэсхэлэй актые бодотоор бэелүүлгын бата гэршэ мүн.

ЛУАНДА

Бүхы арадай дэмжэлгээр

ТАСС

Гадаадын ээрхэг түримхэй хүсэнүүдтэ эсэргүүсэн хүшэр бэрхэшээлтэй тэмсэл хэжэ байhан Анголын Арадай Республика арадай ажахые hэргээхэ, социально-экономическа хубилалтануудые хэхэ программые бодото дээрэнь бэелүүлхын тула эдэбхитэй ажал ябуулна. Анголые сүлөөлхын түлөө арадай хүдэлөөн (МПЛА) энэ программые зохёоhон байгаа.

Арадай засаг байгуулха ба бэхижүүлхэ хүдэлмэри хариин эзэмдэгшэдhээ сүлөөлэгдэhэн бүхы районуудта, бусад хото городуудта, ниислэлдэ үнгэргэгдэнэ. Экономико hэргээлгэдэ ажалшадые үргэнөөр хабаадуулха, амгалан байдал тогтоохо шухала хэмжээнүүдые абаха хэрэгтэй.

Сэрэгэй ябуулгануудhаа, дотоодын хархис хүсэнүүдэй хэрата муухай аашануудhаа, мүн гансаардуулжа, экономикыень доройтуулан муудуулха гэhэн баруун гүрэнүүдэй hэдэлгэнүүдhээ уламжалан, ороной урда табигдаhан хэдэ хэдэн шухала асуудалые шиидхэлгэ унжагайруулагдажа байhаар. Нефтиин зүйлнүүд, промышленна эд бараан дуталдана. Гэбэшье арадай ажалай эршэ зориг, бүгэдэ ниитын дэмжэлгэдэ түшэглэhэн правительствын сэхэ шууд ябуулга эдэ бүгэдые дабажа гараха байhаниинь элитэ. Амгалан байдалда амжалтануудай түйлагдаха бүрииь Анголын арадай илалта улам дүтэлнэ.

РИМ

Правительство хүшэр хүндэ байдалда оробо

ТАСС

Дайнай hүүлэй үе соо Италиин правительствада доройтолго 33-дахяа боложо байна. Христианско-демократическа ба республиканска партинуудай түлөөлэгшэдhөө бүридэдэг, христианска демократ А. Моро түрүүтэй коалиционно кабинет тушаалhаа бууба. Социал-демократуудтай хамта парламентда правительствые дэмжэдэг социалис партиин энэ дэмжэлгэеэ болюулhан тухай шиидхэбэри абахадань, энэ ушар болоhон байна.

Италиин Коммунис парти правительственна доройтолгодо эсэргүүгээр ходо тэмсэдэг байгаа. Тиихэдээ иимэ байдалhаа национальна экономикоёо гаргажа hэргээхэ шухала хэмжээнүүдые абахаар оролдодог hэн.

ХЕЛЬСИНКИ

К. СОРСЫН МЭДҮҮЛГЭ

ТАСС

Совет-финляндиин харилсаан хоёр ороной арадуудай хани барисаае, олон талын харилсаа холбооe элирхэйлэн гэршэлнэ гэжэ Финляндиин премьер-министрэй орлогшо, гадаадын хэрэгүүдэй министр Калеви Сорса СССР-hээ бусамсаараа мэдүүлээ hэн. Хоёр ороной хоорондохи худалдаа-наймаанай экономическа харилсаа хүгжөөлгэ хоёр ороной холбоо барисаае улам үргэдхэхэ байна гэжэ тэрэ үргэлжэлүүлээ. Саашанхи арбан табан жэл соо хоёр ороной хоорондо тогтоогдохо экономическа харилсаанай холын хараата программа энэ талаар ехэ удха шанартай байна.

Энэ программа ниитын ондо ондоо байгуулалтатай гүрэнүүдэй — Финляндиин ба Советскэ Союзай хани барисаатайгаар, харилсаа холбоотойгоор ажаhууха hайн гэршэ жэшээ болоно гээд К. Сорса хэлэбэ. Соёл культурын асуудалнуудаар манай хоорондо иимэ харилсаа тогтоохые оролдонобди гэжэ министр үргэлжэлүүлээ.

Аюулгүй байдалай ба харилсаа холбооной асуудалнуудаар ниитэ Европын зүблөөнэй шиидхэбэринүүдые бодото дээрэнь бэелүүлхын түлөө Советскэ Союз, Финлянди тэмсэнэ, зэбсэг хэрэгсэлнүүдые бүтээн гаргалгые болюулха шухала гэжэ тэмдэглэнэ гэбэ.

ГЭМТЭН ХЭҺЭЭГДЭБЭ

Сэлэнгын аймагта, Хилэй голой эрьеэр шасаргана ехээр ургадаг. Тэрэнэй ургасые дээшэлүүлхын тула гүрэн ехэ мүнгэ зөөри hомолдог, ажалшадай хүсые элсүүлдэг болонхой.

Харин намарай сагай ерэхэдэ, зарим хүнүүд шасарганa хулгайгаар суглуулжа, эндэхи Шасарганын совхоздо хохидол ушаруулдаг байна.

Байгша оной октябрь, ноябрь hарануудта совхозой харуулшад зүбшөөлгүйгөөр хуряагдаhан 2 тонно шасаргана тэдэнэрhээ буляажа абаа. Иимэ муухай ябадал гаргаhан хүнүүд социалис эд зөөри хулгайлhан болоно.

Жэшээлхэдэ, байгша оной ноябриин 20-до түмэр замай Улаан-Үдын отделениин харуулшан Е. Я. Шунков 50 килограмм шасаргана хулгайгаар суглуулжа байhаар баригдаба.

Шасаргана хулгайлhан Шунков хуулиин харюусалгада хабаадуулагдаа.

П. ШИШМАРЕВ.

Сагаан уларил

Мүнөөдэр үүлэтэйшэг байха, Байгал шадарай нютагуудаар саhан бударха, hулаханаар hалхилха, температура 15—20, хойто аймагуудаар 25—30, Улаан-Үдэдэ hүниндөө 28—30, үдэртөө 16—18 градус хүйтэн болохо.

Будамшуу

«АМИТАЙ ЮМ ҺАА, ХАРЮУСЫТ!»

Хүндэтэ нүхэд! Хүхюун почтальоной дуу шагнаа hэн гүт? Заатагүй шагнаhан байхат. Энэ дуу манай мэдээжэ артист ходол дууладаг юм hэн

[Б]улаг тужын харгыгаар
Буурал халзанаа
табяалби.
«Бурят-Монголой
үнэниие»
Булта зондоо асараалби.

Хорёод жэлэй урда тээ зохёогдоhон дуун. Тэрэ үеын залуушуул энэ дуунда ехэ дуратай байhан гээд хэлсэдэг. Илангаяа почтальонууд энэ дуу сээжээр мэдэдэг байгаа. Тиихэ сагтамнай автомашина, техникэ үшөөл хоморшог hааб даа. Олон модоной оршондо байhан колхозой бригада, гүүртэ, отарануудта почто абаашажа үгэхын тула почтальон эхэнэр гү, али эрэ хүн хазаар морёор аймагай түб гүйлгэжэ ошодог бэлэй. Одоол тиигэжэ ябахадаа, дээрэ дурдагдаhан дуу почтальонууд hайсал дууладаг байгаа ёhотой.

Мүнөө үеын хүдөөгэй почтальондо энээн тухай hануулжа, мори эмээллээд, хорёод—гушаад модоной газарта гүйлгэжэ ошоод, почтоёо асараад, газетэ, журналнуудаа түргэн тараагыт гээ hаамнай, яаха хаб?

— Юу би морёор ябажа байха хүнбиб? Намда автомашина гү, али коляскатай мотоцикл үгэгты,— гэжэ тэдэнэрэй зариманиинь гайхал байха.

Байзагты, нүхэд! Бүри нүгөөдүүлынь, hэшхэлээр багашагуудынь яаха гэжэ hанаабта? Автомашина эрин багадаад, аэропланшье эрихэдээ болохол.

Өөрынгөө уялгануудта үнэн сэхээр хандадаг почтальонууд республика дотоонай олон. Жэшээлхэдэ, Бэшүүрэй аймагай Бага-Куналей тосхондо Анастасия Михайловна Смолина олон жэлэй туршада почтальоноор хүдэлнэ. Энэ нүхэрнай ажалшадай магтаалда хүртэжэ эхилhээр үниheэй юм. Анастасия Михайловна колхознигуудай захиhан газетэ, журналнуудые, бэшэг болон бусад корреспонденци түргөөр эзэндэнь хүргэдэг, хэблэлдэ захил абаха хүдэлмэридэ эдэбхитэйгээр хэблэдалсадаг ехэ оролдосотой хүн. А. М. Смолина коммунис ажалай ударнигай нэрэ солодо, «1974 оной социалис мүрысөөндэ илагша» гэhэн тэмдэгтэ хүртэлэн байха юм. Хэжэнгын аймагай Хөөрхэ нютагай Ц. Жамбалова, Улаан-Үдын аймагай Заречный тосхоной Л. Белова, Г. Матафонова, Захааминай аймагай Далахайн совхозой хоёрдохи отделениин почтальон Б. Гармаев, энэл аймагай Михайловка тосхоной Ц. Найданов болон бусад почтальонууд ажалдаа үнэн сэхээр хандажа, хүн зониие гэгээрүүлхэ, хүмүүжүүлхэ хэрэгтэ өөhэдынгөө хубита оруулалсана ха юм.

Тиин гэhээш, зарим хүнүүднай, нүхэднай почтальонойнгоо уялга дүүргэхэhээ байха, тэрээн тухай ажалшадай, хүн зоной хэлэхэдэ, сожоошье татангүй, амандаа уhа балгаhан мэтээр абяа аниргүй hуудаг байха юм. Гайхалтай даа, гайхалтай. Тиимэл уялга бэе дээрээ даажа абаа hэн хойноо тэрэнээ дүүргэхэеэ мэдэ! Эндэ ямаршье шалтагаан байха ёhогүй!

Хяагтын аймагай Энхэ-Тала нютагайхид газетэ, журнал, бэшэгүүдые саг соогоо абангүйбди гэжэ гомдоно. Тэдэнэй бэшэг соохоо хэдэн мүрнүүдые дурдая.

«Манай нютагай хүн зон газетэ, журнал гэхэ мэтые нилээд олоор бэшүүлжэ байдаг. Теэд бидэнэр ехэ гомдолтойбди. Тэдэ бэшүүлhэн юумэмнай саг соогоо асарагданагүй, тараагданагүй Тэрэнь үшөө багадана гү даа, юрэдөө, 3—4 үдэр соо хубаангүй хэбтүүлжэ байха юм, үгышье hаа, бүхэли долоон хоногто почтальоноймнай hураг суу замхаша-ха», —гэжэ Энхэ-Талын хүн зон гомдолоо барина.

Энхэ-Талын хүн зон өөрынгөө почтальон Мария Дамбаевна Гарматаровада хэлэжэ ядаа юм хаш. «Модондош хэлэ, тэрээндэш хэлэ — тон адли байна»,— гээд тэдэнэр ехэл сухэрөө хаш. Ядахадаа, амитай юм hаа, харюусыш гэжэ олондахин хэлээ.

Нүхэр Гарматарова! Почто зөөхэ хэрэгэй ямар удха шанартай байhан тухай та мэдэнэ гээшэ гүт? Яаралтай, үйдхар, баяршье дуулгаhан телеграмманууд хүнүүдтэ ерэдэг. Харин тиихэдэ та hанаа амархан гэртээ hуужа байхат. Ямар олон хүгшэд, үбгэд пенсиеэ хүлеэжэ hуунаб? Һүүлэй мэдээсэл, шэнэ hониниие газетэ, журналнууд дээрэ уншаха дуратайшуул Энхэ-Таладатнай олон. Харин хэды олон хүбүүд, басагад «мэндын тэмдэг»— бэшэгүүдые зүрхэ сэдьхэлээ хүдэлгэн хүлеэнэб? Мэдэнэ гээшэ гүт, Мария Гарматарова?!

Та арба—хорин модоной газарта хазаар морёор, мори тэргээр гүйлгэжэ ошоод, почто асарна бэшэт. Үбэлэй hаари хүйтэндэ дааража, зунай аяма халуунда ангажа зобоно бэшэт. «Дружба» колхозойтнай түб Октябрьский поселогhоо почтын автомашина газаатнай гүйлгэжэ ерээд, газетэ, журналнуудые, бэшэгүүдые, бусадшье корреспонденцинүүдые буулгажа үгэдэг. Харин та тэдэниие түргэн тараангүй, хэдэн хоног соо даража хэбтэнэт. Үнгэржэ ерэхэдээ, ухибүүдтээ газетэ, бэшэг барюулаад, тэдэнэйдэ-эдэнэйдэ абааша гэжэ заранат. Ухибүүд юун байха hэм, тэрэ газетэ, журнал, мэдээсэл, бэшэгүүдыетнай огто мартажархёод, нэгэ тээ hамааран наадашаха ха юм. Бэшэг, мэдээсэл мэтэнүүдэй хаягдаhан, үгы болоhон ушар үсөөн бэшэ үзэгдөө. Почто хүлеэжэ ядаhан хүршэнэртнай гэртэтнай өөhэдөө ерэжэ, газетэ, журналнуудаа абаашадаг. Харин танайхиhаа холо hуудаг айлнууд яалтайб?

Хүршэ Хоолой нютагтатнай почтальоноор Лхама-Сурун Ринчиновна Доржиева тон hайнаар хүдэлнэ ха юм. Тэрээн шэнгеэр хүдэлхэеэ яанат, нүхэр Гарматарова?!

Октябрьский поселогой хэлхээ холбооной отделениинхид, Энхэ-Талын почтальон нүхэр Гарматарова, почтомнай хэзээ саг соогоо тараагдадаг болохоб? Амитай юм hаа, харюусыт!

ПРАВДА БУРЯТИИ

Нэгэдэхи хуудаhанда. КПСС-эй XXV съездые угтуулан — суглуулбари. Областной партийна XXIX конференци дээрэ hунгагдаhан КПСС-эй XXV съездын делегадуудай дүрэ зурагууд.

Хоёрдохи, гурбадахи хуудаhануудта. Областной партийна XXIX конференци. «Партиин XXV съездэ зорюулжа, КПСС-эй ЦК-гай гаргаhан СССР-эй арадай ажахые 1976—1980 онуудта хүгжөөхэ гол шэглэлнүүдэй» проект тухай нүхэр Пивоваровай хэhэн элидхэл, мүн элидхэл тушаа үгэ хэлэлгэ толилогдобо.

Дүрбэдэхи хуудаhанда. Уласхоорондын шэнжэлэл, хилын саанаhаа.

СЭНХИР ЭКРАН

НЭГЭДЭХИ ПРОГРАММА

«Орбита». 09.05—«Герой залуу гвардеецүүдэй түрэhэн нютагта». 10.05 — Баримтата фильмүүдэй программа. 11.20—«Уран шүлэг». Л. Татьяничева. 11.45 — «Хүхюу нотохонууд» (үнгэтэ). 12.00 — Шэнэ hонин. 12.10 — «Ерыш наашаа, онтохон!» (үнгэтэ). 12.40 — Забhарлалга. 12.50 — «Маанадтай хамта хэ, маанад шэнги хэ, маанадhаа hайнаар хэ». ГДР-hээ дамжуулга. 13.50 — «Баатаршалга» — телеальманах. 14.20 — «Хүгжэм». Залуу гүйсэдхэгшэд. 15.00 — **«Съездhээ съезд хүрэтэр». Совет Киргизи** (үнгэтэ). 16.55 — «Борец и клоун» — уран hайханай фильм (үнгэтэ). 18.30 — «Время».

Улаан-Үдэ. 19.00—«Уласхоорондын шэнжэлэл» (буряадаар).

«Орбита». 19.20 — «Граф Люксембург» — хүгжэмтэ зүжэг. (Ф. Легарай оперетто). 21.00 — Шэнэ hонин 21.15 — Баримтата фильм. 21.25 — **«Съездhээ съезд хүрэтэр» Совет Киргизи** (үнгэтэ). 23.20 — Забhарлалга. 23.30 — Баледэй артистнарай концерт (үнгэтэ). 24.00 — «Время».

«СПОРТЛОТОГОЙ», «СПОРТЛОТО-2-ой» ДҮНГҮҮД

«Спортлотогой», «Спортлото-2-ой» январиин 7-до Москвада үнгэргэгдэhэн нэгэдэхи тиражай дүнгүүдые Спортивна Лотерейн главна управлени согсолбо.

«Спортлото»: Нэгэшье хүн зургаан номер таагаагүй. Табан номер таахан хүнүүд — 5.000 түхэриг (52 карточка), дүрбэн номер таагшад — 109 түхэриг (3.037 карточка), гурбан номер таахан хүнүүд 4 түхэриг абаха байна (76.274 карточка);

«Спортлото-2»: Донецкдэ ажаhуудаг нэгэ хүн зургаан номер тааба. Тэрэ 5.000 түхэриг абаха (1 карточка), табан номер таахан хүнүүд—1.162 түхэриг (85 карточка), дүрбэн номер таагшад — 37 түхэриг (2.802 карточка), гурбан номер таагшад 3 түхэриг абаха болобо (43.372 карточка).

Нэгэдэхи тиражай шүүбэри 1976 оной январиин 18-hаа февралиин 18 болотор түлэгдэхэ.

(ТАСС).

Редактор Ц. Ц ЧИБУДЕЕВ.

Манай адрес, телефонууд:

г. Улан-Удэ ул. Ленина 35. телефоны: приемная — 2-54-93 секретариат — 2-66-76, общественная приемная — 2-56-82.